Azg
armenian daily
17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1998 ՇԱԲԱԹ # 5 (1508)

Այաթոլլա Խամենեին դեմ ԱՄՆ-ի հեռ մերձեցմանը

16 ՀՈՒՆՎԱՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», PC: Իրանի հոգեւոր առաջնորդ այաթոլլա Խամենեին բացառեց հարաբերությունների նորմալացման մասին Միացյալ Նահանգների հետ բանակցություններ անցկացնելու որեւիցե հնարավորություն: Ելույթ ունենալով Թեհրանի համալսարանում, Խամենեին այսօր հայտարարեց, որ դաշտոնական դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը, ցանկացած ջփումներն ԱՄՆ-ի հետ օգտակար չեն եւ նույնիսկ վնասակար են Իրանի եւ միջազգային իսլամական շարժման համար: Անցած տարվա վերջին Իրանի նախագահ Խաթամին, որը համարվում է ավելի չափավոր հաղթական գործիչ, CNN-ին տված հարցազրույցում արտահայտվել էր իրանական եւ ամերիկյան ժողովուրդների մերձեցման օգտին: Այսօր Խամենեին հերքեց եւ ամերիկյան քարոզչությունը համարեց այն ենթադրությունները, թե Թեհրանը ձգտում է երկխոսություն սկսել Վաշինգտոնի հետ: Նա հավաստեց, որ Ամերիկայի կառավարությունը Իրանի իսլամական ղեկավարության եւ հեղափոխության թշնամին է: Վաշինգտոնը Իրանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունները խզել է 1979 թվականից, երբ մահմեդական արմատականները գրավեցին ԱՄՆ-ի դեսպանատունը եւ մոտ 1 տարի պատանդ պահեցին նրա աշխատակիցներին:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Արցախը միակամ է իր պահանջներում

Պաշտոնական Երեւանը նպաստո՞ւմ է Բաքվի դիրքորոշման կարծրացմանը

ՎԱՀԵՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի վերջին նախաձեռնությունները, ինչպես նաեւ ՀՀ որոշ բարձրաստիճան պաշտոնյաների եւ ԼՂՀ-ի փոխհարաբերություններում դիրքորոշումների օրեցօր ուրվագծվող բեւեռացումը շարունակում են մնալ դարաբաղյան հասարակության չթուլացող ուշադրության կենտրոնում: Ստեփանակերտի քաղաքական շրջանակներում հաճախ է արձարձվում այն միտքը, որ Ադրբեջանի դիրքորոշման կոշտացմանը որոշակի չափով նպաստում են ոչ միայն միջազգային միջնորդները, այլեւ պաշտոնական Երեւանի տեսակետները ճգնաժամի կարգավորման վերաբերյալ, որոնք չեն կարող ընդունելի լինել ԼՂՀ-ի համար: ԼՂՀ քաղաքական փորձագետների համոզմամբ, փուլային տարբերակը, որի օգտին հանդես են գալիս Մինսկի խմբի համանախագահները եւ ՀՀ 3-4 պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաներ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ, կործանարար է Արցախի, ուրեմն եւ ողջ հայության եւ ազգային իդեալների համար: Ըստ նույն աղբյուրի, ինքնասպանությունն, անշուշտ, նույնպես ելք է փակուղային թվացող իրավիճակից, սակայն ոչ լավագույնը ու, մեղմ ասած, արցախյան խառնվածքին ոչ վայել: Իսկ ԼՂՀ ապագա կարգավիճակի քննարկումը տարածքների վերադարձումից եւ ադրբեջանական զորքերին ռազմական կարեւոր դիրքերի հանձնումից հետո, իրոք, ինքնասպանություն է ԼՂՀ-ի համար: Եվ, այնուամենայնիվ, գուցե ԼՂՀ-ում չափից դուրս ողբերգականացնո՞ւմ են իրադրությունը, գուցե սատանան այնքա՞ն էլ սարսափելի չէ, որքան ներկայացնում են: Նման մտահոգությամբ տողերիս հեղինակը դիմեց ԼՂՀ Աժ մի շարք պատգամավորների, փորձելով պարզել դարաբաղյան կողմի փաստարկների ու հակամարտության կարգավորման ԼՂՀ մոտեցումների հիմնավորվածությունը:

Տես էջ 8

ՀԵՌԱԽՈՍԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

Ժակ Շիրակը հաշվետվություն ներկայացրեց Ալիեւին

ԲԱՔՈՒ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐԲ-ԹՈՒՐԱՆ: Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը հունվարի 14-ին զանգահարեց Ադրբեջանի ղեկավար Հեյդար Ալիեւին եւ տեղեկացրեց նրան Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահի դերում Ֆրանսիայի գործունեության մասին, պատմելով նաեւ այն աշխատանքի մասին, որ այդ բնագավառում ինքն անձամբ է կատարել: Նախագահները մանրամասն քննարկեցին Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման, ինչպես նաեւ կարգավորման արգելքների վերացման ուղիները: Ադրբեջանի նախագահն ընդորում չմոռացավ ընդգծել, որ հավատարիմ է մնում հակամարտության խաղաղ կարգավորման սկզբունքներին, նշելով, որ ղեկավարվելով լիսաբոնյան գագաթաժողովի սկզբունքներով, կարունակի հիմնախնդրի լուծման ջանքերի գործադրումը: Վկայակոչելով երկկողմ կապերի ակտիվացման եւ ընդլայնման անհրաժեշտությունը, Հեյդար Ալիեւը Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակին պաշտոնական այցով հրավիրեց Ադրբեջան: Ժակ Շիրակը խոստացավ անել դա մինչեւ 1998 թ. վերջը:

Ռասուլ Գուլիեւը դիմելու է միջազգային դատարան

ԲԱՔՈՒ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐԲ: Ադրբեջանի Միլի Մեջլիսի նախկին փոխխոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը կտրականապես հերքեց որեւէ մեկի դեմ իր կողմից իբր նախապատրաստվող ահաբեկչական գործողությունների մասին ենթադրությունները: «Բոլոր նրանք, ում հետ ես հանդիպել եմ, հայտնի մարդիկ եւ գործիչներ են: Ինչպես կարելի՞ է նրանց ահաբեկիչներ անվանել», ասաց Գուլիեւը Թուրանի թղթակցի հետ կայացած հեռախոսազրույցում: Մեկնաբանելով Ադրբեջանի ԱԱՆ, դատախազության եւ ՆԳՆ համատեղ հայտարարությունը, Գուլիեւը հայտարարեց, որ անպատճառ կդիմի միջազգային դատարան:

ՀԱՍՏԱՏՈՍ

ԼՂՀ Անվտանգության խորհրդի նիստում

Հունվարի 16-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի գլխավորությամբ տեղի ունեցավ Անվտանգության խորհրդի նիստ: Քննարկվել են սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական մի շարք հիմնախնդիրներ, ինչպես նաեւ Արցախյան ազատագրական պայքարի 10-րդ տարեդարձի տոնակատարության նախապատրաստության ընթացքը: Նիստում հանգամանալից զրույցի առարկա է դարձել դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման շուրջ Հայաստանի Հանրապետության եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ղեկավարների դիրքորոշումներում առկա որոշակի տարակարծությունների պատճառով բարդացած իրավիճակից դուրս գալու ուղիների որոնումը: Միասնական դիրքորոշման մշակումից հետո ընդունվեց համապատասխան որոշում:

ԱՄՆ պետդեպարտամենտը նորմալ է վերաբերվում Փալոնի այցին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐԲ: ԱՄՆ պետդեպարտամենտը նորմալ է վերաբերվում ամերիկացի կոնգրեսական Ֆրենկ Փալոնի վերջերս Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ կատարած այցին: Այդ մասին հունվարի 14-ին Վաշինգտոնում կայացած բրիֆինգում լրագրողներին հայտարարեց պետդեպարտամենտի մամլո քարտուղար Ջեյմս Ռուբինը: Պատասխանելով Բաքվի Թուրան գործակալության սեփական թղթակցի հարցին, թե Ֆրենկ Փալոնի այցն անօրինական էր, քանի որ կոնգրեսականը այցելել է «ադրբեջանական տարածք» առանց Բաքվի համաթատասխան թույլտվության, պետդեպարտամենտի մամլո քարտուղարը նշեց, որ Ֆրենկ Փալոնը չի խախտել ԱՄՆ օրենքները: Մնացածը ադրբեջանական ղեկավարության պրոբլեմն է», ասաց Ջեյմս Ռուբինը:

Ռումբ Ստամբուլի Ս. Աստվածածին հայկական եկեղեցու վրա

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս անհայտ անձինք պայթուցիկ ռումբ են արձակել Ստամբուլի էյուբի թաղամասի Ս. Աստվածածին հայկական եկեղեցու վրա, տեղեկացնում է Ստամբուլի «Մարմարա» օրաթերթը: Պայթյունի հետեւանքով սկսել է այրվել եկեղեցու դուռը, սակայն շուտով մոտակա բնակիչները կարողացել են հանգցնել կրակը:

ԹՈՒՐՔԻԱ

«Բարորությունն» արգելվեց, Էրբաքանը որակազրկվեց 5 տարով

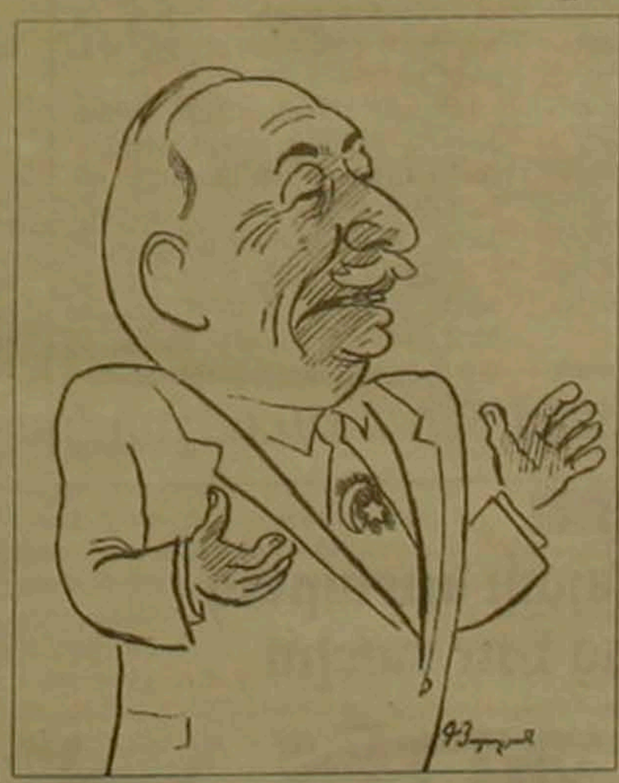

16 ՀՈՒՆՎԱՐ, RFI, BBC: Թուրքիայի Սահմանադրական դատարանն այսօր հայտարարեց իսլամական «Բարորություն» կուսակցության օրենքից դուրս հռչակման եւ արգելման մասին, որի առաջնորդը նախկին վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանն է: Դատարանը նաեւ զրկեց Էրբաքանին խորհրդարանական մանդատից: Խորհրդարանում գերակշռող, նրա 550 ձայներից 150-ին տիրապետող «Բարորություն» կուսակցության, թուրքական ընդդիմադիր քաղաքական ամենախոշոր կուսակցության լուծարման որոշումն ընդունվել է այդ կուսակցության պետության աշխարհիկ սկզբունքները խախտող գործունեության կապակցությամբ, երբ անցյալ տարի նա ակտիվորեն աջակցում էր իսլամական արմատականությանը: Դատարանը նաեւ արգելեց Նեջմեթթին Էրբաքանին առաջիկա 5 տարիների ընթացքում գլխավորել որեւիցե քաղաքական կուսակցություն եւ զբաղվել քաղաքական գործունեությամբ: «Բարորություն» կուսակցության խորհրդարանական խմբակցության առաջնորդներից մեկը Սիմեդ Թեքդալը հայտարարեց, որ ինչպիսին էլ լինի դատարանի որոշումը, 4 մլն անդամ ունեցող կուսակցությունը կշարունակի իրականացնել իր խնդիրը: Մեկնաբանները նշում են, որ «Բարորություն» կուսակցությունը, միեւնույն է, պատրաստվում էր անցկացնել արմատական բարեփոխումներ եւ փոխել իր անունը:

ՄՈՍԿՎԱ

Չուբայսի եւ Նեմցովի իրավասությունները սահմանափակվեցին, Չեռնոմիրդինինը՝ ընդլայնվեցին

16 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը սահմանափակեց իր երկու առաջին տեղակալների բարեշրջիչներ Բորիս Նեմցովի եւ Անատոլի Չուբայսի իրավասությունները: Նեմցովն այլեւս պատասխանատվություն չի կրի վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարության համար: Այդ նախարարության պատասխանատուն հետայսուհետ կլինի ինքը՝ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը, որը կվերահսկի նաեւ ֆինանսների նախարարությունը: Անցած տարի Անատոլի Չուբայսը ազատվել էր ֆինանսների նախարարի պաշտոնից վիճահարույց գրքի հետ կապված սկանդալից հետո: Վարչապետ Չեռնոմիրդինը անմիջականորեն կվերահսկի ԱԳՆ-ն, բանակը, ոստիկանությունը եւ անվտանգության ուժերը: Իսկ Չուբայսը այլեւս չի վերահսկի ՋԼՄ-ները, չնայած առաջվա պես կգլխավորի տնտեսական բարեփոխումներով եւ պատասխանատու կլինի ողջ տնտեսության համար: Լրատվամիջոցների հետ կապերի համար այսուհետեւ պատասխանատու կլինի փոխվարչապետ Վլադիմիր Բուլգակը: Կառավարության նոր կայացուցչի խոսքերով, կառավարության ղեկավարության պարտականությունների վերաբաշխումը նախագահ Ելցինի հավանությանն է արժանացել: Վիկտոր Չեռնոմիրդինը հայտարարեց իր տեղակալների պարտականությունների մեջ փոփոխություններ մտցնելու մասին մի քանի օր անց, երբ ասելիքներ հայտնվեցին վարչապետի վատառողջ լինելու մասին: Երբ ունենալով լրագրողների առջեւ, Վիկտոր Չեռնոմիրդինն այսօր հերքեց այդ լուրերը:

Հատուկ թողարկում «Ազգ»-ում՝ «Հայաստանը եւ ընտրությունները»

«Ազգ» թերթի առաջիկա՝ հունվարի 20-ի 16 էջանոց համարում իրեւ հատուկ թողարկում, լույս կտեսնեն Մամուլի ազգային ակումբի, Իրավագետների եւ քաղաքագետների միության «Հայաստանը եւ ընտրությունները» ծրագրի շրջանակներում կայացած ընտրական օրենսգրքերի առաջին քննարկման նյութերը՝ նվիրված ամենավիճահարույց ընտրական հանձնաժողովների կազմավորման սկզբունքներին: Կարդացեք հատուկ թողարկումը: Հունվարի 20-ի «Ազգը»՝ հատուկ թողարկմամբ հանդերձ կվաճառվի նույն գնով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Երեւանը կարող է հայտնվել խավարի մեջ...

Այս տարի Երեւանը դառնում է 2780 տարեկան: Պահպանվածների շարքում հնագույններից մեկը. մեր քաղաքը տարիքային գործոնից բացի, առանձնանում է նաեւ այլ կերպերով, որոնցից առաջինը բնակչության օտարացումն է սեփական քաղաքին տեր կանգնելու գործընթացից: Այս իրողությունը ոչ այնքան զուտ փաստ է, որքան հետեւանք ոչ լավ մտածված ծրագրի, որի կանոնների համաձայն, մայրաքաղաքը զրկվում է մի ընդհանուր ընտրական մարմին ունենալուց: Բնակչության կամքի ու ձայնի եւ քաղաքաշինարարի միջեւ գոյություն չունի ոչ մի կամուրջ՝ ոչ մի եզր, ինչի միջոցով հնարավոր կլիներ զգալ քաղաքացիների զարկերակը: Քաղաքային խորհրդի լուծարումը, քաղաքագլխի նշանակումի լինելը ակամա հիմք հանդիսացան բազմաբնույթ եւ միտք տխուր գործընթացների, որոնք անգոր եղավ ողողելու տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրովի լինելու հանգամանքը: Կարելի է մեծ համոզվածությամբ նշել, որ քաղխորհրդի գոյության դեպքում Երեւանի եւ ոչ մի քաղաքաշինական համարակություն չէր ունենա, թեկուզ գիտերով ու գաղտնի, աղամոնսաժել, օրինակ, Բանվորի արձանը: Ընդ որում, հետաքրքիր է մեկնաբանությունը. «Ես այդպես կամեցա, որովհետեւ արվեստի գործ չէ եւ ընդհանուր առմամբ նախնադարյան մարդու տպավորություն էր թողնում»: Հարցը արձանի գեղագիտական արժեքի մասին չէ. հարցը կայացյալ կամայականության մեջ է, որը դրսեւորողն է, այս մասնավոր դեպքում, Շենգավիթի քաղաքաշինարանը եւ որի հանդեպ անտարբեր է քաղաքաշինարանը: Եվ տվյալ պարագայում ի՞նչ արժե քաղաքային բնակչության 100 տոկոսանոց զայրույթը, եւ ինչ արժե ընդհանրապես հասարակությունը:

Գովազդային հեղափոխությունը մեր հանրապետությունում սկսվել է Երեւանի կենտրոնից: Այսօր Կենտրոն համայնքի տարածքում, սոցիալ նախարարության ճիշտ դիմաց փակված է թանկանոց մի գովազդ երկաթբետոնե սյուներին ամրացված աղակերպաս մի ծանոթագրություն. «Կարդացեք «Խաչմերուկ» թերթը. սոցիալական բնույթի ամեն հարցի պատասխան»: Հիշեցնենք, որ պարբերականը հենց սոցիալ նախարարության պաշտոնական մամուլն էր եւ արդեն շուրջ մեկ տարի գոյություն չունի: Հարց է ծագում, թե ի՞նչ է գովազդում եւ ո՞ր «գովազդի մասին օրենքի» համաձայն է դեռ փակված քաղաքի կենտրոնում: Մեկ այլ հարց. եթե սոցիալ նախարարությունը անգոր է շտկելու սեփական քթի տակ թույլատրվելիք «անարդարությունը», ապա սոցիալական ի՞նչ արդարության մասին կարող է մտածել:

Ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, որ Ազգային օպերայի եւ բալետի շենքի ճակատից կախված հուշարարձերմաչափը չի ենթարկվում ոչ մի տրամաբանության: Ցրտաշունչ երեկոներին փորձում է աղացուցել օդի ջերմաստիճանի զրո կամ դրական լինելը, իսկ ծնհալային կեսօրին ցույց է տալիս բացասական գործակից: Սա շարունակվում է անընդմեջ դառնալով օրինաչափություն:

Դեռ 1995-ին, Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակի օրերին, «Ազգը» անդրադարձավ «Եղեռնի թանգարանի վերաբերյալ փակցված պաստառին, որի վրա ռուսերեն գրված «Геноцид» բառի մեջ H տառի փոխարեն գրված է լատինական N-ը: Այդ օրերին, հանրապետություն ժամանած եւ Ծիծեռնակաբերդի բլուր բարձրացող շաս հյուրեր նույնիսկ ծիծաղում էին նման տգիտության վրա: Խոստացվեց, որ սխալը կուղղվի, բայց մինչեւ օրս ուղղված չի:

Կարելի է բերել շաս ու շաս այլ փաստեր, քաղաքի անտերության փաստացի վկայություններ, որոնք կան եւ բազմանում են անկախ օրեցօր աճող խաղաստներից կամ դրամի շրջանառության այլ օբյեկտներից: Հետեւանքը լինում է այն, որ քաղաքի բնակչության կյանքը ընթանում է ինքնահոս եւ արհեստականորեն դուրս է մղվում բոլոր գործընթացներից:

Զարմանալի ոչինչ չկա, որ անվճարունակ բնակչությունն այսօր, ինչ-ինչ կերպ պարտադրված է մարել էլեկտրաէներգիայի անխնա օգտագործման հետեւանքով գոյացած պարտքերը: Հակառակ դեպքում էներգացանցի հարկահավաքն արդեն ունի բոլոր իրավունքները առանց համապատասխան տեղեկության հոսանքազրկել պարտապան բնակարանները: Եթե հաշվի առնենք, որ մայրաքաղաքի բնակչության գերակշիռ մասը գործնականում անվճարունակ է, ապա կարող է ստացվել, որ հոբելյանական այս տարին Երեւանը դիմավորի խավարի մեջ: Սա ունի իր տրամաբանությունը, քանի որ նշված իրողության սկզբունքով համաքաղաքային ընդգրկման ոչ մի մարմին հաշվետու չէ բնակչությանը: Բնակչությունը ոչ մեկի չի ընտրել, ուստի ոչ մեկից ոչ մի բան պահանջելու իրավունք չունի:

Երեւանի հրապարակի մերձակայքում վաղուց արդեն տեղադրված է Արգիշտի Ա-ի սեպագիր արձանագրության բազալտե կրկնօրինակը: Նա մեր քաղաքի անձնագիրն է, եւ այս տարի նրա խորհուրդը առավել հարուցիչ է: Եկեք փորձենք նորից թափել նրա վրա եւ տեսնել, թե երբ կնկատվի այդ անօրինականությունը...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

Նախագահները փոփոխվում են, ԵԱՀԿ-ը նույնն է

ԵԱՀԿ նախագահ լեհ Վլադիսլավ Գերեմեկը մտահոգված է: Նրա կարծիքով, հայերն ու սերբերը անվստահելի ազգեր են: Անվստահելի, հենց ԵԱՀԿ ծրագրերի իրականացման գործընթացի համատեքստում: Գաղտնիք չէ, որ ԵԱՀԿ գործունեությունը հարթեցման քաղաքականություն է: Ուղղությունը հետեւյալն է՝ ազգային անոթներում ներարկել քաղաքական կոսմոպոլիտիզմի մեկ-երկու դոզա, եւ «ապակողմնորոշող տարրերին» փորձել համոզել սեփական մոլորության մեջ:

Գաղտնիք չէ նույնպես, որ Համաշխարհային հարթեցման ծրագրի շրջանակներում հայերն ու սերբերը միշտ էլ առանձնացել են իրենց գագաթային ուղղաձիգությամբ՝ սրանով իսկ խոչընդոտելով ծրագրի թավշե իրականացումը: Վլադիսլավ Գերեմեկը, ինչ խոսք, քաջ գիտակցելով պահի յուրահատկություններն ու նրբությունը, երեւի թե առաջին անգամ կոչ արեց հիշյալ խնդիրները լուծելի դարձնել կազմակերպության 54 անդամ երկրների կողմից:

«Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդագրության համաձայն, ըստ որն Գերեմեկի, սերբական եւ հայկական խնդիրները ապագայում կարող են խնդիրներ հարուցել:

Ապագան միշտ էլ անորոշ ժամանակագրական հասված է: Առավել առարկայական է տվյալ հասկացության քաղաքական դրսեւորումը: Տվյալ պարագայում, անտարակույս, կարելի է մտածել, որ խոսքը ապագայի վարդանոսկանյանական մոդելի մասին է, ըստ որի «ապագա աշխարհում Հայաստանի տեղը եվրոպան է»:

Նման կարգախոսը եւ նրա ներքո պատստարված ԵԱՀԿ քաղաքականությունը, համաձայնվենք, այնքան էլ չի կապվում համաշխարհային կոսմոպոլիտիզմի գաղափարախոսության հետ: Այսօր կրկին, ինչպես երեկ, բաժանումը մնում է միջնադարյան եւ հենց նույն միջնադարյան կոնդակն է փորձում կողմնացույց հանդիսանալ մեր հանրապետության համար:

Այս առումով պատահական չի կարելի համարել (եթե նույնիսկ սա պատահականություն է) ՀՀ ԱԳՆ խոսնակ Արսեն Գասպարյանի հայտարարությունը՝ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում Իրանի միջնորդության գործնական անկարելիության մասին, եւ նույն օրը ԼՂՀ նախագահի եւ ԵԱՀԿ ներկայացուցչի հանդիպման հանգամանքը: Ա. Ղ.

1997 թ.

Հայաստանի արդյունաբերության մեջ՝ մոտ 108 մլն դոլարի օտարերկրյա ներդրումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ: Ըստ նախնական տվյալների, 1997 թ. Հայաստանի արդյունաբերության մեջ կատարված օտարերկրյա ներդրումների ծավալը եղել է մոտ 108 մլն դոլար: Այս մասին հայտնեց ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության ներդրումների եւ արտահանման քաղաքականության մշակման վարչության գլխավոր մասնագետ Սեւակ Հովհաննիսյանը:

Ըստ UNCTAD-ի, 1996 թ. այդ ծավալը կազմել է 33,8 մլն դոլար, սակայն նախորդ կառավարության ներկայացուցիչները պնդում էին, որ իրականում այդ տարի ներդրումների ծավալը հասել էր 60 մլն դոլարի:

Պրն. Հովհաննիսյանը նշեց, որ ձեռնարկություններում օտարերկրյա ներդրումների վերաբերյալ ստույգ հաշվարկներ գոյություն չունեն, միայն գրանցման պահին պետռեգիստրում ֆիքսվում է կանոնադրական կապիտալը: Համաձայն Համաշխարհային բանկի, Միջազգային արժութային հիմնադրամի եւ ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական գնահատականների, 1997 թ. այդ ծավալները (կանոնադիր կապիտալ) պետք է հասնեին մինչեւ 70 մլն դոլարի: Սակայն նախարարության տվյալներով, ներկայումս ներդրումների ծավալն արդեն հասել է 108 մլն դոլարի:

ՀՀ վիճակագրությունում հայտնեցին, որ 1997 թ. օտարերկրյա ներդրումների մասին տեղեկատվությունը պատրաստ կլինի միայն 1998 թվականի առաջին եռամսյակի վերջում:

Հայաստանի գործազուրկների մեծ մասը կանայք են

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆՐՔ: Հայաստանում գործազուրկների մեծամասնությունը կանայք են: Նրանք հանրապետության գործազուրկների ընդհանուր թվի 73 տոկոսն են կազմում: ՀՀ սոցապահովության նախարարության նախնական տվյալներով, գործազուրկների թիվը 1997 թ. դրությամբ կազմում է մոտ 175 հազար մարդ: Ընդ որում 15 հազարը զրկվել են աշխատանքից եւ հաշվառման են կանգնել հենց անցյալ տարի: Այս մասին հայտնեց նախարարության աշխատանքի եւ զբաղվածության վարչության պետ Դավիթ Հակոբյանը:

Նրա խոսքերով, գործազրկությունը վերջին տարիներին հանրապետության սոցիալ-տնտեսական լուրջ խնդիրներից մեկն է: Գործազրկների մեծ մասը քաղաքաբնակներն են, մասնավորապես Երեւանի, Վանաձորի եւ Գյումրիի բնակիչներ:

Գործազուրկների 15 տոկոսը, հաղորդեց Հակոբյանը, բարձրագույն կրթություն ունի, 25-ը՝ միջնակարգ մասնագիտական, 50-ը՝ միջնակարգ, 10-ը՝ թերի միջնակարգ, գործազուրկների 60 տոկոսը 22-50 տարեկան է:

Գործազրկությունը վերացնելուն ուղղված մի շարք ծրագրերի միջոցով վերջին տարում հնարավոր եղավ աշխատանքի տեղավորել 4 հազար քաղաքացու:

ՇՔՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

«Վիզա-Կոնկորդ»-ի Երեւանյան նորաբաց գրասենյակը դիմավորեց Նոր տարին

Նորաբաց «Վիզա-Կոնկորդ»-ի Երեւանյան գրասենյակը թեւակոխեց 1998 թ նոր ծրագրերով ու աշխատանքային եռանդով: Օգտագործելով Մոսկվայում ձեռք բերված տարիների փորձը, երկրագնդի բոլոր անկյունները թռչող ավիաընկերությունների տոմսերի վաճառքով Երեւանյան գրասենյակի տնօրեն Նախրա Գրիգորյանը արդեն իսկ գործի է լծվել տուրիստական խմբեր կազմակերպելու դեպի Հայաստան: Դա կապված է Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարությունների հետ, որոնց ընթացքում այցելուները առիթ կունենան լինելու նաեւ Արցախում...

Քաղաքամայր Երեւանի Մոսկվան-20 փողոցում տեղադրված այս օրինակելի գրասենյակը արդեն իր հարգո հաճախորդներին ապահովել է ինչպես «Հայկական ավիաուղիներ»-ի, այնպես էլ «Աերոֆլոտ»-ի, «Էր-Ֆրանս»-ի, «Ֆիններ»-ի, «Ամերիքըն էր-լայնզ»-ի, «Լուֆթհանզա»-ի, «Ք. Լ. Մ.»-ի եւ այլ հանրաճանաչ ավիաընկերությունների տոմսերով Նոր տարվա արձակուրդներին նրանց ուղարկելով Եվրոպայի ու Ամերիկայի քաղաքները: Գրասենյակը միջոցներ չի խնայում բարելավելու իր ծառայությունները նույն ունենալով ընդարձակել դրանք նոր տարում:

Հաջողություններ ու բարի երթ ենք ցանկանում «Վիզա-Կոնկորդ»-ին:

Հ. Ս.

■ *Հունվարի առաջին կեսին հանրապետությունում արձանագրվել է հոդեմի 9 դեպք, որի հետեւանքով մահացել է 2 մարդ, որոնցից մեկը մանկահասակ երեխա: Այդվել է մոտ 400 մ տարածք պատճառելով 920 հազար դրամի նյութական վնաս: Բոլոր դեպքերում հոդեմի առաջացման հիմնական պատճառը հաղորդիչների կողմից հակահոդեմային կանոնների խախտումն է, ասացին ՀՀ ԱԳ եւ ԱՄ Նախարարության հասարակական կապերի եւ լրատվության վարչությունում:*

Ներկայացնենք նաեւ նույն աղբյուրից ստացված նախորդ տարի հանրապետությունում արձանագրված հոդեմների պատկերը: արձանագրվել է 1292 դեպք, որոնցից 43-ը խոշոր: Ընդհանուր վնասը կազմել է 192 մլն 389 հազար 196 դրամ: 56 մարդ վնասվածքներ է ստացել, 51-ը զոհվել է: Միայն Երեւան քաղաքում 1997-ին գրանցվել է 427 հոդեմ մահվամբ 14 դեպքով:

ԱՐՄԵՆՊԵՏ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խմբագիր
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Տել՝ 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրենություն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

սոցիալական

Հիմի՞ էլ լռենք... երբ ժողովրդին կիսրոնի պես քամում են, հարցնում են կոմունիստները

«Տարիներ շարունակ Հայաստանում իրականացվում է կործանարար հակաժողովրդական սոցիալ-տնտեսական քաղաքականություն: Խոսքը վերաբերում է ոչ թե այսպես կոչված բազարայնական շոկային թերապիային, այլ այս վարչակարգի ամբողջ գաղափարախոսությանը անկախացում, պետականության կայացում, փաստորեն, արտաքին ուժերի բելադրանքով, ազգի գոյատևման սոցիալ-տնտեսական հիմքերի ոչնչացմամբ», «ժողովրդի հաշվին իրականացվող պատվերը կենսագործվում է թերուս տնտեսագետների եւ քաղաքագետների միջոցով, որ գրավել են իշխանությունը», վազի տարվա իր անդրանիկ ասուլիսում երեկ հայտարարեց Հայաստանի կոմունիստների առաջնորդ Սերգեյ Բաղալյանը: Սա, ըստ որոշ Բաղալյանի, բնական է, քանզի «երկիրն աբսուրդային վիճակում է, էկոնոմիկայի վերարտադրություն չկա, մենք դարձել ենք սպառման շուկա, ոչինչ չենք արտադրում, ապրում ենք հսկա պարտքերով... Բյուջեի եկամտային մասը ձեւավորվում է հիմնականում հարկերից ու վարկերից: Օրենսդիր իշխանությունը դարձել է մի կողմից կառավարության կցորդը, մյուս կողմից հրա-հնազանդ վերանայում է օրենքներն արտահերթ նիստերի միջոցով, ծառայելով այս կամ այն խմբավորման շահերին: Այսպիսի արատավոր, ժողովրդապոգան քաղաքականությամբ Հայաստանի ոչ մի վերք չի կարող բուժվել: Միակ ելքը ամբողջ քաղաքականության փոփոխությունն է, սոցիալ-տնտեսական կուրսի կտրուկ վերափոխման եւ արտաքին քաղաքականության հստակեցման մեջ է»:

Անդրադառնալով «ժողովրդին մատուցված նոր տարվա նվերին» բնակչության ամենալայն խավերի գոյության կարեւորագույն կենսամիջոցների թանկացմանը, որով «ժողովրդին զրկեցին հացից, ջրից, լույսից, հեռախոսային կապից այդ ամենը, գլխացավանքի հետ միասին, բազարայնական խորամանկությամբ, հանձնելով մասնավորին», կոմկուսի առաջին քարտուղարն արձանագրեց. «Եվ քանի գնալու է, վատանալու է: Հեռախոսավարձը, որ անցյալ տարի 300-ից հասել էր 600 դրամի, այս տարվա հենց սկզբից նոր բոիչք աղրեց: Էլեկտրաէներգիայի գինը 25 դրամ էր, այսօր կազմում է 28 դրամ եւ, մինչեւ տարվա վերջ հասնելու է 35 դրամի»: (Շատ-ներ հանգստացնել ընթերցողին, եթե դա հնարավոր է. ներկայացված տվյալներն, ինչպես պարզվեց ի պատասխան դրանց աղ-բյուրը ճշտելու մեր խնդրանքի, վերաբերում են ոչ թե տեղի ունեցած իրողություններին, այլ ընդամենը գոյություն ունեցող «տենդենցին»):

Շարունակելով բարեփոխումների գործընթացի կործանարարության թեման, որն Բաղալյանն առնվազն անազնվություն եւ ժողովրդի բարեկրթության չարաշահում համարեց վարչապետի այն հայտարարությունը, թե հացը չի բանկացել: Գտնելով, որ այլեւս չի կարելի լռել, Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմը որոշել է հունվարի 30-ին բողոքի ցույցեր անցկացնել հանրապետության բոլոր շրջաններում, իսկ հունվարի 31-ին համազգային հանրահավաք «Երեւանի օպերայի հրապարակում»:

Սոցիալ-տնտեսական աղետի մասին հավելյալ մանրամասներ նշեց կոմկուսի պատգամավորական խմբակցության ներկայացուցիչ Կագիկ Մաղեւոսյանը, որը մասնավորապես մեկնաբանեց հացի գների բարձրացումը. «Պարզապես տերերը ալյուր էին բերել, ոմիտի ծախսերն առանց ավելացրած արժեքի հարկի, հիմա ծախսերը դրել են եւ ժողովրդի կաշվից հանելու են բյուջեի մուտքային մաս առպահովելով»: Անդրադառնալով բենզինի հասանելիությանը հարկերին, որ «իբր բենզինի արքաների (3-4 ընտանիքի) գերակայությունը ընտանիքի միջին եկամուտից (20 հազար դրամ) անհամեմատ գերազանցող կոմկուսի ներկայացուցիչ Կագիկ Մաղեւոսյանը, որը մասնավորապես մեկնաբանեց հացի գների բարձրացումը. «Պարզապես տերերը ալյուր էին բերել, ոմիտի ծախսերն առանց ավելացրած արժեքի հարկի, հիմա ծախսերը դրել են եւ ժողովրդի կաշվից հանելու են բյուջեի մուտքային մաս առպահովելով»: Անդրադառնալով բենզինի հասանելիությանը հարկերին, որ «իբր բենզինի արքաների (3-4 ընտանիքի) գերակայությունը ընտանիքի միջին եկամուտից (20 հազար դրամ) անհամեմատ գերազանցող կոմկուսի ներկայացուցիչն ասաց. «Կոնգրեսմեն Փալոնը մեր հանդիպման ժամանակ նշեց, որ Հայաստանը դիտվում է որպես սպասարկման ծառայությունների հանրապետություն: Սա՝ է ծրագիրը», եւ ավելացրեց, որ տարածաշրջանային իշխանությունների տարբեր թեւերի միջեւ ոչ թե դարաբաղյան կարգավորման վերաբերյալ են, ինչպես ներկայացվում է, այլ «լծակները սահմանափակելու համար էին, սակայն ենթադրվող 60-75 դոլարի փոխարեն տոննայում 120 դոլարի գների աճ բերեցին, ինչի հետեւանքով բոլոր մյուս գներն անողայմանորեն աճելու են», որն Մաղեւոսյանը եզրակացրեց. «Կիսրոնի պես քամում են ժողովրդին»: Կոմունալ ծախսերի եւ էլեկտրաէներգիայի վճարումները, տրանսպորտային ծախսերը 4-5 հոգանոց ընտանիքի համար կողիս հաշվարկներով գնահատելով համապատասխանաբար 30 հազար եւ 20 հազար դրամ, միջազգային գների ձգտող սպառողական զամբյուղի պարունակությունը դարձել են իշխանությունը», վազի տարվա իր անդրանիկ ասուլիսում երեկ հայտարարեց Հայաստանի կոմունիստների առաջնորդ Սերգեյ Բաղալյանը: Սա, ըստ որոշ Բաղալյանի, բնական է, քանզի «երկիրն աբսուրդային վիճակում է, էկոնոմիկայի վերարտադրություն չկա, մենք դարձել ենք սպառման շուկա, ոչինչ չենք արտադրում, ապրում ենք հսկա պարտքերով... Բյուջեի եկամտային մասը ձեւավորվում է հիմնականում հարկերից ու վարկերից: Օրենսդիր իշխանությունը դարձել է մի կողմից կառավարության կցորդը, մյուս կողմից հրա-հնազանդ վերանայում է օրենքներն արտահերթ նիստերի միջոցով, ծառայելով այս կամ այն խմբավորման շահերին: Այսպիսի արատավոր, ժողովրդապոգան քաղաքականությամբ Հայաստանի ոչ մի վերք չի կարող բուժվել: Միակ ելքը ամբողջ քաղաքականության փոփոխությունն է, սոցիալ-տնտեսական կուրսի կտրուկ վերափոխման եւ արտաքին քաղաքականության հստակեցման մեջ է»:

Անդրադառնալով «ժողովրդին մատուցված նոր տարվա նվերին» բնակչության ամենալայն խավերի գոյության կարեւորագույն կենսամիջոցների թանկացմանը, որով «ժողովրդին զրկեցին հացից, ջրից, լույսից, հեռախոսային կապից, գլխացավանքի հետ միասին, բազարայնական խորամանկությամբ, հանձնելով մասնավորին», կոմկուսի առաջին քարտուղարն արձանագրեց. «Եվ քանի գնալու է, վատանալու է: Հեռախոսավարձը, որ անցյալ տարի 300-ից հասել էր 600 դրամի, այս տարվա հենց սկզբից նոր բոիչք աղրեց: Էլեկտրաէներգիայի գինը 25 դրամ էր, այսօր կազմում է 28 դրամ եւ, մինչեւ տարվա վերջ հասնելու է 35 դրամի»: (Շատ-ներ հանգստացնել ընթերցողին, եթե դա հնարավոր է. ներկայացված տվյալներն, ինչպես պարզվեց ի պատասխան դրանց աղ-բյուրը ճշտելու մեր խնդրանքի, վերաբերում են ոչ թե տեղի ունեցած իրողություններին, այլ ընդամենը գոյություն ունեցող «տենդենցին»):

Շարունակելով բարեփոխումների գործընթացի կործանարարության թեման, որն Բաղալյանն առնվազն անազնվություն եւ ժողովրդի բարեկրթության չարաշահում համարեց վարչապետի այն հայտարարությունը, թե հացը չի բանկացել: Գտնելով, որ այլեւս չի կարելի լռել, Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմը որոշել է հունվարի 30-ին բողոքի ցույցեր անցկացնել հանրապետության բոլոր շրջաններում, իսկ հունվարի 31-ին համազգային հանրահավաք «Երեւանի օպերայի հրապարակում»:

Սոցիալ-տնտեսական աղետի մասին հավելյալ մանրամասներ նշեց կոմկուսի պատգամավորական խմբակցության ներկայացուցիչ Կագիկ Մաղեւոսյանը, որը մասնավորապես մեկնաբանեց հացի գների բարձրացումը. «Պարզապես տերերը ալյուր էին բերել, ոմիտի ծախսերն առանց ավելացրած արժեքի հարկի, հիմա ծախսերը դրել են եւ ժողովրդի կաշվից հանելու են բյուջեի մուտքային մաս առպահովելով»: Անդրադառնալով բենզինի հասանելիությանը հարկերին, որ «իբր բենզինի արքաների (3-4 ընտանիքի) գերակայությունը ընտանիքի միջին եկամուտից (20 հազար դրամ) անհամեմատ գերազանցող կոմկուսի ներկայացուցիչն ասաց. «Կոնգրեսմեն Փալոնը մեր հանդիպման ժամանակ նշեց, որ Հայաստանը դիտվում է որպես սպասարկման ծառայությունների հանրապետություն: Սա՝ է ծրագիրը», եւ ավելացրեց, որ տարածաշրջանային իշխանությունների տարբեր թեւերի միջեւ ոչ թե դարաբաղյան կարգավորման վերաբերյալ են, ինչպես ներկայացվում է, այլ «լծակների ու փողի, ժողովրդին գոփելու ու թալանելու հողի վրա»:

Հարցերին պատասխանելիս կոմկուսի առաջին քարտուղարն անդրադարձավ ընդդիմադիրների հետ փոխհարաբերություններին, որ առաջվա պես սառն են, քանզի առկա տարաձայնություններն արմատական են: Սակայն կոմկուսը միշտ պատրաստ է համագործակցել այլ քաղաքական ուժերի հետ, բացառությամբ ՀՀՇ-ի: Վերջինիս նկատմամբ հակակրանքը խորն է, որովհետեւ հենց «հիշականները քանդեցին տասնամյակների արդյունքը»:

Ասուլիսի հաջորդ թեման ընտրական օրենսգրքի կոմկուսի տարբերակի ելակետային դրույթներն ներկայացնելն էր, որ վստահվեց ԱԺ պատգամավոր Ֆրունզե Խաչատրյանին: Ընտրական հանձնաժողովներն, ըստ առաջարկվող տարբերակի, պետք է ձեւավորվեն համամասնորեն, ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների հավասար ներկայացուցչությամբ. ԱԺ կազմը հիմնականում համամասնական (100 պատգամավոր համամասնական, 31-ը մեծամասնական) ընտրական համակարգով, որն ավելի ժողովրդավարական է. «Ինչպես ասում են իտալացի պետականագետները, մեծամասնական ընտրական համակարգը այն ծուռ հայելին է, որի մեջ նայելով ժողովուրդն իրեն չի ճանաչում մանավանդ մեր պայմաններում դրանից օգտվում են բաղի տերերը, օգտագործելով իրենց շրջապատը եւ ազդեցությունը»: Կոմկուսի ներկայացուցչի կարծիքով, ընտրական օրենսգրքի եգոյանական տարբերակը «խառնիճաղանջ է, իրավական հիմքից զուրկ, հրահանգների ժողովածուի պես մի բան». Արա Սահակյանի տարբերակն ավելի գրագետ է, բայց հետադիմական, եւ ներկայացվող հենց տարբերակը լավագույնն է:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ոմանց համար Հայաստանը նո՞ւյնպես «Ավեստյաց երկիր»

Վերջին տասնամյակում մեզ համար շոշափելի դարձած փախստական հասկացությունը ասիճանաբար սկսում էր ներառել աշխարհի մյուս ծայրերում վաղուց ի վեր հաստատված այնպիսի երանգներ, ինչպես այլազգիների ներհոսքն է: Վերջին ժամանակներում ՀՀ փախստականների վարչությունը կարգավիճակ ձեռք բերելու հայցադիմում են ներկայացրել 30 այլազգիներ Մերձավոր Արեւելքից եւ աֆրիկյան մի շարք երկրներից: Ըստ վարչության տնօրեն Մեխակ Գաբրիելյանի՝ սա գլխավորապես պայմանավորված է ՄԱԿ-ի տարեկան զեկույցում արձանագրված այն փաստով, որ Հայաստանի տնտեսությունը զարգացման հեռանկարներ ու կայունացման միտումներ ունի: Սա առիթ է ծառայել իրենց երկիրը քաղաքական կամ այլ նկատառումներով լքել ցանկացողների, աշխատանք որոնողների համար հայացք ուղղել Հայաստանին: Նրանց մի մասն էլ մեր հանրապետությունը դիտում է տարանցիկ երկիր Արեւմուտքի ճանապարհին: Նման մտադրություններ առկա են նաեւ հայազգի փախստականների մեջ, սակայն այդ կարգի դիմում ներկայացրած 38 հոգուց միայն մեկն է Արեւմուտք գնալու թույլտվություն ստացել:

Այնուամենայնիվ, այլազգիների ներհոսքը պայմանավորված է ոչ միայն հիշյալ զեկույցում իրականության խորքը բնավ չարտացոլող լավատեսական բնութագրումով, այլեւ Հայաստան մուտք գործելու, մուտքի վիզա ստանալու դյուրությամբ: Այդպիսով հիշ չեն նաեւ հանրապետություն անօրինական կարգով մուտք գործած օտարերկրացիները, որոնց անձը դուրս է փախստականների վարչության հսկողության սահմաններից ու աներկբայորեն ՆԳՆ եւ ԱԳՆ իրավասության շրջանակում է: ԱՊՀ երկրներում գործող օրենքի համաձայն, այդ անձինք չեն կարող 3 օրից ավելի գտնվել հանրապետության տարածքում:

Սակայն մեր հանրապետությունում դեռ ստեղծված չէ միգրացիոն ծառայություն, որը լուծում կտա այսօրինակ խնդիրներին: Դրանք Հայաստանի համար միանգամայն նոր են, քանզի նախկին խորհրդային համակարգը փակ էր, եւ երբեւէ չեն ծագել նման հարցեր: Այսօր հայտնվել ենք նոր իրադրության մեջ, երբ օրենսդրական դաշտը եւ կենսագործության բազմաթիվ խնդիրներ նոր լուծումներ պիտի ստանան: Փախստականների մասին օրենքի նախագիծն արդեն Ազգային ժողովում է եւ քննարկման կդրվի առաջիկա նիստերում: Դրան կհաջորդի ենթաօրենսդրական ակտերի ստեղծումը: Պրն Գաբրիելյանի կարծիքով, աշխատանքը նման բավով ընթանալու պարագայում արդեն աղրիլին կունենանք ողջ համակարգի օրենսդրական դաշտն ու մեխանիզմները, որ ամբողջական պատասխան կտան բոլոր հարցերին:

Միգրացիոն ծառայության ստեղծումը օրակարգի հարց է: Բազմաթիվ քննարկումներ են տեղի ունեցել: Դեռ 96-ին ՀՀ կառավարությունը միգրացիայի միջազգային կազմակերպության հետ ստորագրել է օժանդակության համատեղ ծրագիր, որի շրջանակներում անցյալ տարվանից սկսել են գործել 5 աշխատանքային խմբեր:

Միգրացիոն ծառայության ստեղծումը կնոջասի բազմաթիվ խնդիրների լուծմանը եւ աշխատանքի համակարգմանը: Փախստականների վարչությունը դեռ չհաստատված իրավական դաշտում իր նվազ հնարավորությունների սահմաններում չի կարողանում անհրաժեշտ վերահսկողություն իրականացնել նույնիսկ իրենց դիմած օտարերկրացիների նկատմամբ: Նրանք բախվում են Երեւանում աշխատանքի որոնումներով: Առաջնային հրատապության հարցերից մեկը օտարերկրացիների մուտք գործելու դեպքում բժշկական քննության անցկացումն է, եւ մինչեւ բժշկական վերջնական եզրահանգումը այդ մարդիկ պետք է մեկուսացված լինեն, այսինքն նրանց համար հատկացված լինի առանձին շենք: Մինչդեռ այսօր այդ հնարավորությունը չկա, եւ նրանց մի մասին տեղավորել են հանրակացարանում, ուր Ադրբեջանից բռնագաղթած ընտանիքներ կան: Վտանգը միշտ էլ առկա է, քանի արմատական լուծում չի տրված: Բարեբախտաբար պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել առողջապահության նախարարության հետ, որը պատրաստակամ է բժշկական զննում անցկացնելու եւ այս օրերին սկսվել են աշխատանքները: Օտարերկրյա քաղաքացիներից մեկի նկատմամբ, օրինակ, կասկածներ կան, որ բոքերի հիվանդությամբ է տառապում:

Մեր հանրապետությունում 95 բվականից գտնվում է կեղծ փաստաթղթեր ունեցող Իրաքի մի քաղաքացի, որը հայտարարում է, թե իր հայրենիքում իր կյանքին վտանգ է սպառնում, եւ մինչ օրս միգրացիայի միջազգային կազմակերպությունը չի կարողանում հստակեցնել՝ որ երկիր ուղարկել նրան: Ցայսօր օտարերկրացիներին փախստականի կարգավիճակ հատկացված չէ, եւ նրանց ֆինանսական օժանդակություն հատկացնում է միայն միգրացիայի միջազգային կազմակերպության գրասենյակը, իսկ մեր պետությունը անուղղակիորեն հոգում է միայն նրանց կացարանի հոգսերը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԴԻՄՈՒՄ

Հարկ առանց գործունեության

ՀՀ հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանին

Այդիլին հանձնել եմ քննություն ֆինանսների նախարարությունում եւ ստացել վկայական արժեքդրերի շուկայում գործունեություն կատարելու համար: Այնուհետեւ դիմել եմ Մաշտոցի շրջանային պետեգիստր՝ արժեքդրերի շուկայում անհատական գործունեության վկայական ստանալու համար: Մի քանի անգամ զանգահարելուց հետո, տեղեկանալով, որ վկայականը դեռեւս պատրաստ չէ, մեկնել եմ գործուղման: Վկայականը ստացել եմ օգոստոսի վերջին: Արժեքդրերի շուկայում (ֆոնդային բորսայում) գործունեությունը ծավալելու համար անհրաժեշտ էր զգալի գումար՝ 600 հազար դրամ, որը չունենալու պատճառով որոշեցի դեռեւս չզբաղվել այդ գործունեությամբ: Հոկտեմբերի վերջին մեր բնակարան է այցելում հարկային տեսուչը եւ հրավիրում Մաշտոցի շրջանային տեսչություն... Ինձ կանգնեցնում են հաշվառման հարկային տեսչությունում եւ առաջարկում վճարել 7.200 դրամ մինչեւ տարեվերջ արժեքդրերի շուկայում գործունեություն կատարելու համար եւ 10.000 դրամ որպես տուգանք մեկ ամսվա ընթացքում հարկային տեսչությունում չգրանցվելու համար... Հրաժարվելու համար էլ վերջին անձնագիրս:

Բացատրեք խնդրեմ եթե քաղաքացին չի կամենում զբաղվել գործունեությամբ, հարկային տեսչությանը վերադարձվա՞ծ է արդյոք նրան ստիպել գալ գրանցվելու: Եվ եթե ես պարտավոր էի մեկ ամսվա ժամկետում գրանցվել հարկային տեսչությունում, ինչո՞ւ այդ մասին չեն տեղեկացնում պետեգիստրում ցույց տալիս այդ օրենքը եւ վերցնում ստորագրություն որ քաղաքացին ծանոթացել է այդ օրենքին: Վկայականը տրվել է հուլիսի 14-ին, ես ստացել եմ օգոստոսի վերջին (երբ մեկ ամիսն արդեն անցել էր) ինչո՞ւ նույնիսկ այդ դեպքում ինձ չնախազգուշացրին:

Պետեգիստրն ամեն ամսվա գրանցման տվյալները ոչ ուշ, քան հաջորդ ամսվա 10-ը ներկայացնում է հարկային տեսչություն:

Ինչո՞ւ հարկային տեսչությունը չի նախազգուշացնում քաղաքացուն գրավոր կամ բանավոր զանգով, այլ մի քանի ամիս անց ուղարկում է տեսուչներին շրջելու բնակարանից-բնակարան «ձանցագործներին» բացահայտելու, որ «աղդարացի» պատժամիջոցներ ձեռնարկեն...

Այլ կարեւոր աշխատանք չունի՞ հարկային տեսչությունը, քան քաղաքացիների անտեղյակությունը օգտագործել որպես բակաղ բարելավելու իր ֆինանսական հաշվետվությունը:

Արժեքդրերի գործարքները, ի տարբերություն անհատական գործունեության այլ ձեւերի, ձեւակերպվում են կամ ֆոնդային բորսայում, կամ էլ նոտարական գրասենյակում: կնքվում են մասնակիցների կողմից, գումարներն էլ փոխանցվում են համապատասխան հաշիվների վրա:

Արժեքդրերի շուկայում աշխատանքը սկսելու համար ինձ անհրաժեշտ էր գրանցվել հարկային տեսչությունում, կող ստանալու համար, քանի որ առանց դրա չէի կարող ունենալ կնիք եւ բացել անձնական հաշիվ բանկում: Եթե ես այդ անհրաժեշտ գործողությունները չեմ կատարել, ուրեմն չեմ ուզում եւ չեմ կարող կատարել արժեքդրերի որեւէ գործարք: Պարզ տրամաբանությամբ հարկվում են միայն կոնկրետ գործարքները, այլ ոչ սպասվելիք... Եթե հարկային տեսչությունում այլ կերպ են պատկերացնում արժեքդրերի շուկայում աշխատանքի ձեւը, քան վերը նշված պարագաների առկայության դեպքում կխնդրեի բացատրել:

Չեմ ուզում ծանրաբեռնել Ձեր ուշադրությունն այլ հանգամանքների եւ փաստերի վրա, կխնդրեմ միայն պատասխանել, եթե հնարավոր է, մեկ բառով ընթացքում, քանի որ Մաշտոցի հարկային տեսչության իրավաբանը, մեղմ ասած, նախազգուշացրել է, որ չմոռնալու դեպքում գործը հանձնելու է դատարան... Չեմ կարող ինձ պատկերացնել զանցագործի կերպարում:

Դիմումիս պատճենն ուղարկում եմ արդարադատության նախարարություն:

ՌՈԲԵՐՏ ՍԱՐՈՒԽԱՆՅԱՆ

* Տեսեսագիտական գիտությունների թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տնտեսական

Կնդասի՞ ԱՀԿ-ն խաղաղական հիմք ունեցող տնտեսական խնդիրների լուծմանը

Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանն (ԱՀԿ) անդամակցելու գործընթացի շրջանակներում ԱՀԿ անդամ երկրների, ԱՀԿ քարտուղարության, ինչպես նաեւ աշխատանքային խմբի նախագահի կողմից նշվեց, որ երկկողմանի բանակցությունները ՀՀ եւ ԱՀԿ անդամ երկրների միջեւ մոտ են ավարտին, ինչը ենթադրում է, որ մյուս աշխատանքային խմբի հանդիպումը կլինի վերջինը: ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության ԱՀԿ համագործակցության վարչության աշխատանքային խմբի ղեկավար Արա Հակոբյանը հարցազրույց ունեցավ «Ազգի» թղթակցի հետ:

1947 թ. ՀԲ-ի եւ ՍԱՀ-ի հետ միաժամանակ ստեղծված Առեւտրի եւ սակագների գլխավոր համաձայնագրի իրավահաջորդ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության նպատակն էր խթանել առեւտրի ազատականացման գործընթացը կարգավորել միջազգային ներդրումների, արտահանումների եւ ծառայությունների առեւտրի բնագավառները: Այն ըստ էության միջազգային տնտեսական ամենահզոր կառույցն է, որին այսօր անդամակցում են աշխարհի մոտ 130 երկրներ: ԱՀԿ 19 համաձայնագրերը ներառում են արտահանումների եւ ծառայությունների առեւտուրը, ինչպես նաեւ առեւտրին առնչվող հարակից ոլորտները կարգավորող դրույթներ:

Ըստ «ազգերի առավել բարենպաստության» դրույթի մախսատուրքերը եւ այլ կարգավորումները, որոնք կիրառվում են ներմուծվող կամ արտահանվող ապրանքների վրա, պետք է նույնը լինեն, առանց խտրականության՝ բոլոր անդամ երկրների համար:

«Ազգային մոտեցման» դրույթը հնարավորություն չի տալիս ներմուծվող ապրանքի նկատմամբ կիրառել հարկերի ավելի բարձր դրույքաչափեր, քան այն, որ կիրառվում է ներքին արտադրանքի նկատմամբ:

Միջազգային առեւտրի կանխատեսելիության եւ տուկաների մատչելիության աճի սկզբունքների համաձայն, անդամ երկրները պարտավորվում են իջեցնել մախսատուրքի դրույքաչափեր եւ վավերացնել առեւտրին առնչվող այլ արգելքներ, ինչպես նաեւ միմյանց տրամադրելու անհրաժեշտ համապատասխան տեղեկություններ:

1992 թ. Հայաստանը դիմել է Առեւտրի եւ սակագների գլխավոր համաձայնագրին դիտորդի կարգավիճակ ստանալու համար: 1993 թ. վերջում ներկայացվել է անդամակցելու դիմումը, որը կազմակերպության վերակազմավորումից հետո նորոգվել է 1995 թ.:

Անդամակցության գործընթացի շրջանակներում ԱՀԿ քարտուղարությանն են ներկայացվել բազմաթիվ փաստաթղթերը, այդ թվում ՀՀ արտաքին առեւտրի քաղաքականության ռեժիմի վերաբերյալ հուշագիրը, որը նկարագրում է ՀՀ տնտեսական վիճակը, իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը, ինչպես նաեւ գործող օրենսդրական համակարգը: Կայացել են երկկողմանի եւ բազմակողմանի բանակցությունները:

Այսպիսով, ըստ պրն Հակոբյանի, գոյություն ունեն բոլոր իրական նախադրյալները ավարտելու ԱՀԿ ՀՀ անդամակցության գործընթացը առաջիկա կես տարվա ընթացքում:

– Մի շարք կայացած երկրներ վարում են ներքին տուկայի պաշտպանության քաղաքականություն: Ինչո՞ւ Հայաստանում չեն փորձում ընտրել այդ ճանապարհը, երբ անհրաժեշտությունն ակնառու է: Եվ ընդհանրապես, կարծես գոյություն ունի միջազգային կազմակերպություններին անդամակցելու համար ազգային շահերը հետին պլան մղելու միտում:

– ԱՀԿ-ին անդամակցելը Հայաստանի համար բոլորովին չի նշանակում հրաժարվել ներքին տուկան պաշտպանելուց, չնայած կազմակերպության հիմնական նպատակը միջազգային առեւտրի ազատականացումն է՝ առեւտրային արգելքների նվազեցման եւ դրանց որոշ մասի վերացման միջոցով: Այս առումով մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում ԱՀԿ մի շարք համաձայնագրեր եւ հոդվածներ, մասնավորապես «Ներդրումների եւ փոխհատուցման միջոցների մասին» եւ «Պաշտպանական միջոցների մասին» համաձայնագրերը: Առաջին համաձայնագիրը կոչված է կարգավորելու անդամ երկրների կառավարությունների կողմից ներքին արտադրողներին ներդրումների հատկացման գործընթացը: Համաձայնագիրը ներդրումների կիրառումը չի արգելում, այլ դատակարգում է դրանք ըստ իրենց չափերի, կիրառման ձեւերի ու պայմանների: Երկրորդ համաձայնագիրը իրավունք է վերապահում ժամանակավորապես կիրառել ներքին տուկան պաշտպանող ԱՀԿ համաձայնագրերով արգելված միջոցներ, եթե ներմուծման ծավալները սպառնում են լուրջ վնաս հասցնել տվյալ երկրի նույնատիպ կամ փոխարինող ապրանք արտադրող արդյունաբերության ճյուղին: Միաժամանակ ԱՀԿ համաձայնագրերում ավելի բարենպաստ պայմաններ են սահմանվում զարգացող երկրների եւ տնտեսական անցումային շրջանում գտնվող երկրների համար, որոնցից կարող է օգտվել Հայաստանը:

Ինչ վերաբերում է ազգային շահերին, դրանք հետին պլան են մղվում, երբ հստակորեն գիտակցված չեն: Եթե կան հստակորեն գիտակցված շահեր, ապա կատարվում են փոխադարձ զիջումներ: Եվ այն կարծիքը, թե միջազգային կազմակերպությունները գործունեություն են ծավալում, նպատակ ունենալով ճնշել զարգացող երկրներին՝ չեմ կիսում: Պարզապես նրանք ունեն զարգացման արդեն ձեւավորված մոդելներ, որոնք առաջարկում են՝ ապահովելով համապատասխան օժանդակություն: Սա չի նշանակում, որ առաջարկվածը միարժեքորեն կիրառել է պետք: Ներկայացնելով սեփական մոտեցումները՝ ազգային շահերը, տնտեսական զարգացման գերակա ուղղությունները, կարելի է բանակցությունների սեղանի շուրջ նստել: Երկու կողմերի հստակ հիմնավորումները ի վերջո կհանգեցնեն զարգացման մի ուղու, որը ձեռնտու կլինի ինչպես մեզ, այնպես էլ չի հակասի նրանց առաջարկներին: Երբ չկա զարգացման հստակ ձեւակերպված հայեցակարգություն, միջազգային կազմակերպությունն առաջադրում է իր մոդելը, որն ընդունվում է այն ենթադրությամբ, որ զարգացում կապահովվի: Սակայն դժվար է ակնկալել, որ այն հաջողությամբ կկիրառվի, երբ չեն դիտարկվում տեղային հատկանիշները եւ չի կատարվում անհրաժեշտ համապատասխանեցում:

– Երբ տեսակետ մշակված չէ, եւ տվյալ փուլում փոխզիջումային տարբերակը չի ընդունվում, հետագայում այն բացառվո՞ւմ է:

– Չի բացառվում, պարզապես հետագայում անհամեմատ ավելի շատ ջանքեր, միջոցներ ու ժամանակ կպահանջվեն կորուած հնարավորությունները վերադարձնելու համար:

– Արդյո՞ք անդամակցությունը տուրք չէ նորածեւությանը: Որո՞նք են շահերը եւ կորուստները:

– Այս հարցերը հնչում են ի սկզբանե: Բնական է, որ անհրաժեշտ կլինի որոշակի զիջումների գնալ: Սակայն նպատակն ընդհանուր առմամբ եւ տվյալ դեպքում առավելագույնս շահելն է՝ արդյունավետորեն կիրառելով եղած եւ տրվող բոլոր հնարավորությունները: Այս առումով կարեւորվում է այն, որ ԱՀԿ համաձայնագրերում, կախված երկրի զարգացման մակարդակից, տարբեր են պահանջները եւ պարտավորությունները, ինչպես նաեւ սահմանվում են որոշակի պայմաններ, որոնց առկայության դեպքում անդամ երկրները կարող են ժամանակավորապես ազատվել իրենց վրա վերցրած պարտավորություններից: Այսինքն, ի սկզբանե դրված շահերի եւ կորուստների խնդիրը տեղափոխվում է մեկ այլ հարթություն՝ տնտեսության զարգացմանը օժանդակող միջոցների, դրանց կիրառման ժամանակի եւ տեւողության ճիշտ եւ շրջահայաց ընտրության հարթություն: Այս տեսակետից խնդրի լուծումը պահանջում է առկա հնարավորությունների իրատեսական գնահատական, դրա հիման վրա մշակված տնտեսական քաղաքականություն՝ ապահովված իրականացման համար անհրաժեշտ դաշտով: Եվ կորուստներ կլինեն արդեն այն դեպքում, եթե մենք թերանանք լուծել մեզանից կախված վերոհիշյալ խնդիրները:

Իմ կարծիքով, գերադաս խնդիրն այսօր պետք է լինի տնտեսապես ուժեղ պետության կայացումը: Թե տնտեսական ինչ տեսություններով՝ երկրորդ հարցն է: Այսօրվա տնտեսագիտական մտքի զարգացման արդյունքում կան տարբեր մոտեցումներ: Շատերի կարծիքով, Հայաստանը փոքր երկիր լինելով չի կարող բավարար տուկա լինել սեփական արտադրանքի համար: Այս դեպքում կամ պետք է սահմանափակենք մեր արտադրական կարողությունները՝ ուղղելով դրանք ներքին տուկային, կամ էլ փորձենք առավելագույնս օգտագործել ներքին տուկային ընձեռած հնարավորությունները եւ միաժամանակ, որպես տնտեսական քաղաքականության գերակայող ուղղություն, զարգացնենք արտահանումը: Երկրորդ պարագայում առաջնային է դառնում արտահանվող ապրանքի համար հնարավոր լավագույն ռեժիմ ունենալու հարցը: ԱՀԿ առաջարկած ռեժիմը հնարավորություն է տալիս ամենայլ կարգավորումները, որոնք կիրառվում են ներմուծվող կամ արտահանվող ապրանքների վրա, պետք է նույնը լինեն, առանց խտրականության՝ բոլոր անդամ երկրների համար:

«Ազգային մոտեցման» դրույթը հնարավորություն չի տալիս ներմուծվող ապրանքի նկատմամբ կիրառել հարկերի ավելի բարձր դրույքաչափեր, քան այն, որ կիրառվում է ներքին արտադրանքի նկատմամբ:

Միջազգային առեւտրի կանխատեսելիության եւ տուկաների մատչելիության աճի սկզբունքների համաձայն, անդամ երկրները պարտավորվում են իջեցնել մախսատուրքի դրույքաչափեր եւ վավերացնել առեւտրին առնչվող այլ արգելքներ, ինչպես նաեւ միմյանց տրամադրելու անհրաժեշտ համապատասխան տեղեկություններ:

1992 թ. Հայաստանը դիմել է Առեւտրի եւ սակագների գլխավոր համաձայնագրին դիտորդի կարգավիճակ ստանալու համար: 1993 թ. վերջում ներկայացվել է անդամակցելու դիմումը, որը կազմակերպության վերակազմավորումից հետո նորոգվել է 1995 թ.:

Անդամակցության գործընթացի շրջանակներում ԱՀԿ քարտուղարությանն են ներկայացվել բազմաթիվ փաստաթղթերը, այդ թվում ՀՀ արտաքին առեւտրի քաղաքականության ռեժիմի վերաբերյալ հուշագիրը, որը նկարագրում է ՀՀ տնտեսական վիճակը, իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը, ինչպես նաեւ գործող օրենսդրական համակարգը: Կայացել են երկկողմանի եւ բազմակողմանի բանակցությունները:

Այսպիսով, ըստ պրն Հակոբյանի, գոյություն ունեն բոլոր իրական նախադրյալները ավարտելու ԱՀԿ ՀՀ անդամակցության գործընթացը առաջիկա կես տարվա ընթացքում:

– Մի շարք կայացած երկրներ վարում են ներքին տուկայի պաշտպանության քաղաքականություն: Ինչո՞ւ Հայաստանում չեն փորձում ընտրել այդ ճանապարհը, երբ անհրաժեշտությունն ակնառու է: Եվ ընդհանրապես, կարծես գոյություն ունի միջազգային կազմակերպություններին անդամակցելու համար ազգային շահերը հետին պլան մղելու միտում:

– ԱՀԿ-ին անդամակցելը Հայաստանի համար բոլորովին չի նշանակում հրաժարվել ներքին տուկան պաշտպանելուց, չնայած կազմակերպության հիմնական նպատակը միջազգային առեւտրի ազատականացումն է՝ առեւտրային արգելքների նվազեցման եւ դրանց որոշ մասի վերացման միջոցով: Այս առումով մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում ԱՀԿ մի շարք համաձայնագրեր եւ հոդվածներ, մասնավորապես «Ներդրումների եւ փոխհատուցման միջոցների մասին» եւ «Պաշտպանական միջոցների մասին» համաձայնագրերը: Առաջին համաձայնագիրը կոչված է կարգավորելու անդամ երկրների կառավարությունների կողմից ներքին արտադրողներին ներդրումների հատկացման գործընթացը: Համաձայնագիրը ներդրումների կիրառումը չի արգելում, այլ դասակարգում է դրանք ըստ իրենց չափերի, կիրառման ձեւերի ու պայմանների: Երկրորդ համաձայնագիրը իրավունք է վերապահում ժամանակավորապես կիրառել ներքին տուկան պաշտպանող ԱՀԿ համաձայնագրերով արգելված միջոցներ, եթե ներմուծման ծավալները սպառնում են լուրջ վնաս հասցնել տվյալ երկրի նույնատիպ կամ փոխարինող ապրանք արտադրող արդյունաբերության ճյուղին: Միաժամանակ ԱՀԿ համաձայնագրերում ավելի բարենպաստ պայմաններ են սահմանվում զարգացող երկրների եւ տնտեսական անցումային շրջանում գտնվող երկրների համար, որոնցից կարող է օգտվել Հայաստանը:

Ինչ վերաբերում է ազգային շահերին, դրանք հետին պլան են մղվում, երբ հստակորեն գիտակցված չեն: Եթե կան հստակորեն գիտակցված շահեր, ապա կատարվում են փոխադարձ զիջումներ: Եվ այն կարծիքը, թե միջազգային կազմակերպությունները գործունեություն են ծավալում, նպատակ ունենալով ճնշել զարգացող երկրներին՝ չեմ կիսում: Պարզապես նրանք ունեն զարգացման արդեն ձեւավորված մոդելներ, որոնք առաջարկում են՝ ապահովելով համապատասխան օժանդակություն: Սա չի նշանակում, որ առաջարկվածը միարժեքորեն կիրառել է պետք: Ներկայացնելով սեփական մոտեցումները՝ ազգային շահերը, տնտեսական զարգացման գերակա ուղղությունները, կարելի է բանակցությունների սեղանի շուրջ նստել: Երկու կողմերի հստակ հիմնավորումները ի վերջո կհանգեցնեն զարգացման մի ուղու, որը ձեռնտու կլինի ինչպես մեզ, այնպես էլ չի հակասի նրանց առաջարկներին: Երբ չկա զարգացման հստակ ձեւակերպված հայեցակարգություն, միջազգային կազմակերպությունն առաջադրում է իր մոդելը, որն ընդունվում է այն ենթադրությամբ, որ զարգացում կապահովվի: Սակայն դժվար է ակնկալել, որ այն հաջողությամբ կկիրառվի, երբ չեն դիտարկվում տեղային հատկանիշները եւ չի կատարվում անհրաժեշտ համապատասխանեցում:

– Երբ տեսակետ մշակված չէ, եւ տվյալ փուլում փոխզիջումային տարբերակը չի ընդունվում, հետագայում այն բացառվո՞ւմ է:

– Չի բացառվում, պարզապես հետագայում անհամեմատ ավելի շատ ջանքեր, միջոցներ ու ժամանակ կպահանջվեն կորուած հնարավորությունները վերադարձնելու համար:

– Արդյո՞ք անդամակցությունը տուրք չէ նորածեւությանը: Որո՞նք են շահերը եւ կորուստները:

– Այս հարցերը հնչում են ի սկզբանե: Բնական է, որ անհրաժեշտ կլինի որոշակի զիջումների գնալ: Սակայն նպատակն ընդհանուր առմամբ եւ տվյալ դեպքում առավելագույնս շահելն է՝ արդյունավետորեն կիրառելով եղած եւ տրվող բոլոր հնարավորությունները: Այս առումով կարեւորվում է այն, որ ԱՀԿ համաձայնագրերում, կախված երկրի զարգացման մակարդակից, տարբեր են պահանջները եւ պարտավորությունները, ինչպես նաեւ սահմանվում են որոշակի պայմաններ, որոնց առկայության դեպքում անդամ երկրները կարող են ժամանակավորապես ազատվել իրենց վրա վերցրած պարտավորություններից: Այսինքն, ի սկզբանե դրված շահերի եւ կորուստների խնդիրը տեղափոխվում է մեկ այլ հարթություն՝ տնտեսության զարգացմանը օժանդակող միջոցների, դրանց կիրառման ժամանակի եւ տեւողության ճիշտ եւ շրջահայաց ընտրության հարթություն: Այս տեսակետից խնդրի լուծումը պահանջում է առկա հնարավորությունների իրատեսական գնահատական, դրա հիման վրա մշակված տնտեսական քաղաքականություն՝ ապահովված իրականացման համար անհրաժեշտ դաշտով: Եվ կորուստներ կլինեն արդեն այն դեպքում, եթե մենք թերանանք լուծել մեզանից կախված վերոհիշյալ խնդիրները:

Իմ կարծիքով, գերադաս խնդիրն այսօր պետք է լինի տնտեսապես ուժեղ պետության կայացումը: Թե տնտեսական ինչ տեսություններով՝ երկրորդ

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Առեւանգված արտասահմանյան ավտոմեքենաներն օրինական տերերին վերադարձնելու օրենք չկա

Կազմակերպված հանցախմբերը հաճախ օգտվելով սահմանային թույլ հսկողություն ունեցող անցակետերից, իրականացնում են ցանկացած հանցավոր գործարքներ, ինչպիսիք են թմրանյութերի ապօրինի շրջանառությունը, երկրից երկիր գողացված մշակութային արժեքների տեղափոխումը եւ հափշտակված ավտոմեքենաների փոխադրումը:

Թեպետ ԱՊՀ անդամ երկրների կոնվենցիայի 78 հոդվածի համաձայն հանցագործությամբ ձեռք բերված առարկաները մեկ պետության խնդրանքով կարող են վերադարձվել մյուսին, սակայն դեռեւս սահմանված չէ դրանց հանձնման մեխանիզմը: Ավտոմեքենայի վերադարձումը օրինական տիրոջը մեծ խնդիր է հատկապես այն երկրներում, որտեղ հափշտակված ավտոմեքենաները վերագրանցվում են:

Ինտերպոլի գլխավոր քարտուղարության կողմից կազմակերպվել են միջազգային 5 խորհրդակցություններ, Հայաստանի պատվիրակությունը մասնակցել է վերջինին, ուր ներկայացվել է եվրոպական նոր գործողության պլան: Եվ արդեն իսկ 4 երկրների՝ Բելգիայի, Նիդեռլանդների, Լյուքսեմբուրգի եւ Չեխական Հանրապետության նախաձեռնությամբ ստեղծվել է EUCARIS համակարգ, որը հաղորդակցման միջոց է գրանցման ծառայությունների միջեւ եւ հնարավորություն է տալիս վերագրանցման ժամանակ պարզելու մեքենան գողացվա՞ծ է, թե ոչ, կամ տրամադրել այնպիսի տեղեկություն, որը կխոչընդոտի ավտոմեքենայի վերագրանցումը: Մոտ ապագայում համակարգին կմիանան նաեւ Գերմանիան, Մեծ Բրիտանիան, Հունգարիան եւ Լեհաստանը: Ի դեմ, ավտոմեքենաների առեւանգման զգալի տոկոս կա Գերմանիայում, որտեղից ավտոմեքենաները ներմուծվում են Լեհաստան: Ներկայումս Գերմանիայում ավտոառեւանգման դեմ պայքարն ուժեղացնելու նպատակով՝ ավտոմեքենաներ արտադրողների, ոստիկանական ծառայությունների եւ ապահովագրական գործակալությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ ստեղծվել է աշխատանքային խումբ, որ գտնում է, որ ավտոմեքենայում GPS ընդունիչների տեղադրմամբ հնարավոր կլինի հետագայում որոշել մեքենայի գտնվելու վայրը: Ավտոմեքենայի առեւանգման ժամանակ ազդանշանային համակարգը միանում է կենտրոնական համակարգին, որն էլ իր հերթին նախազգուշացնում է համապատասխան մարմիններին: Սարքի տեղադրումն արժե մոտ 4000 գերմանական մարկ, եւ ըստ մասնագետների, լիովին արդարացնում է, քանի որ այդ սարքերով ավտոմեքենաների ոչ մի գողություն Գերմանիայում չի գրանցվել:

Հաջորդը իդենտիֆիկացիոն մեթոդն է: Մեքենայի մեջ փոքրիկ հաղորդիչ սարքը, որը պարունակում է որոշակի ինֆորմացիա մեքենայի մասին, ավտոմեքենայի հափշտակվելուց հետո ինֆորմացիան հաղորդում է ճանապարհային, նավահանգստային եւ օդանավակայանների ոստիկանական անցակետերին: Այս մեթոդը վերաբերում է այն դեպքերին, երբ կեղծվել են իդենտիֆիկացիոն համարները (VIN) կամ փաստաթղթերը:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների գրանցման կարգը որոշ երկրներում

Բելգիայում գործում է ավտոմեքենաների գրանցման կենտրոնացված կոմպյուտերային համակարգ: Վերջերս մտցվել է գրանցման փաստաթղթերի նոր նմուշ, որն ունի պաշտպանման առավել հուսալի հատկանիշներ: Փաստաթուղթը լրացվում է հմտակարգիչով՝ օգտագործելով հատուկ շրիֆտ: Սակայն այս մեթոդը նույնպես հուսալի չէ եւ մոտ 5000 նոր թողարկված նմուշներ արդեն իսկ հափշտակել են:

Հոլանդիայում առեւանգված ավտոտրանսպորտի վերաբերյալ տեղեկատվությունը կենտրոնացվում է գրանցման համակարգչային ցանցում եւ ստուգումներն անցկացվում մեկ ընդհանուր տվյալների բանկում: Հոլանդիայում գործող տեխնիկական անձնագիրը բաղկացած է 4 մասից, եւ անվավեր է համարվում, եթե բացակայում է դրանցից որեւէ մեկը: Արտահանվող մեքենաներին տրվում են հատուկ տիպի փաստաթղթեր եւ համարանիշեր, որոնք 14 օր ուժի մեջ են, սակայն դրանց կեղծելը եւս դժվար չէ եւ սեւ շուկայում կարելի է ձեռք բերել 200-300 ամերիկյան դոլարով:

Բելառուսում, Ռուսաստանում ավտոտրանսպորտային միջոցների ստուգումը եւ գրանցումը կատարվում է պետավտոտեսչության կողմից եւ կասկածի տեղիք տվող ավտոմեքենաների մասին տվյալներն ու փաստաթղթերը փոխանցվում են քրեական ոստիկանություն:

Ինչպիսի՞ն է իրավիճակը Հայաստանում, եւ այդ ուղղությամբ աշխատանքներ կատարվո՞ւմ են

Ինչպես տեղեկացանք ՆԳ ԱԱՆ հասարակական կարգերի եւ լրատվական վարչությունից, ՆԳ եւ ԱԱՆ կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության 3-րդ բաժնի ստեղծման օրվանից (1997 հուլիսից), ավտոտրանսպորտային միջոցների անօրինական շրջանառության դեմ պայքարի ուղղությամբ ՆԳ եւ ԱԱՆ Ինտերպոլի ազգային կենտրոնի բյուրոների հետ համատեղ, ստուգման են ենթարկվել մի շարք արտասահմանյան մակնիշի մեքենաներ, որոնք տարբեր տարիների ընթացքում գողացվել են Եվրոպայի տարբեր երկրներից: Ընդհանուր առմամբ ստուգված 25 ավտոմեքենա, Ինտերպոլի տարբեր անդամ երկրների տվյալներով, գրանցված են որպես գողացված եւ գտնվում են հետախուզման մեջ:

Հայտնաբերված ավտոմեքենաների փաստաթղթերը համապատասխան գերատեսչություններում՝ մախսային վարչությունում, մախսակետերում, պետավտոտեսչությունում ձեւակերպված են օրինական ճանապարհով:

ՀՀ ներմուծվող ավտոմեքենաների հիմնական երթուղին Լեհաստան-Թուրքիա-Վրաստան-Հայաստան ճանապարհն է: Վերջին տարիներին Հայաստանում ստուգված 25 ավտոմեքենաներ նախապես մի քանի անգամ ենթարկվել են առք ու վաճառքի եւ ՀՀ քաղաքացիները, ովքեր նման մեքենայի տերեր են, չեն համարվում անբարեխիղճ գնորդներ:

Ներկայումս գոյություն չունեն համապատասխան օրենքներ, որոնց համաձայն հնարավոր լինի սկզբնական երկիր վերադարձնել հետախուզման մեջ գտնվող ավտոմեքենաները, իսկ բոնագրավելը նշանակում է ՀՀ քաղաքացիների իրավունքների ոտնահարում: ՀՀ գլխավոր դատախազի համապատասխան գրությամբ, ստուգման ենթարկված նման ավտոմեքենաները վերադարձվել են ներկայիս տերերին՝ չօտարելու պայմանով, մինչեւ մշակվեն համապատասխան օրենքներ:

ԱՐԱԲՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

1997 թվականը Թուրքիայի համար ավարտվեց տհաճ անակնկալով

1996 թիվը տհաճ անակնկալով էր սկսվել Թուրքիայի համար, երբ գերմանական դատարանը Թանսու Չիլլերին հերոինի միջազգային առեւտրի մեղսակից էր ճանաչել՝ ընդգծելով նրա կապը մաֆիոզ խմբավորումների հետ: Արդարությունը պահանջում է ասել, որ նույն դատարանը 1997-ին ներողություն խնդրեց Չիլլերից, թե մեղադրանքը անհիմն է եղել եւ դատարանին կեղծ փաստաթղթերով ապակողմնորոշել են:

Այդ փաստաթղթերն ըստ երեւույթին դատարանին էին տրամադրվել Թուրքիայի վերկուսակցական ուժերի կողմից, որոնք անցյալ տարվա հունիսին նպաստեցին Էրբաքան-Չիլլերի կառավարության տապալմանը: Կարեւորը, սակայն, կառավարության տապալումը չէր, այլ մաֆիոզ խմբավորումների ներթափանցումն էր իշխանության մարմիններ: Ահա թե ինչու այդ խմբավորումներին ու նրանց ներթափանցման հարցը որպես անհետաձգելի խնդիր ոչ միայն ծառացավ Մեսութ Յըլմազի կառավարության առջեւ, այլեւ 1997 թ. ողջ ընթացքում պայմանավորեց Թուրքիայի ներքաղաքական օրակարգը:

Հարցն ինքնին տհաճ էր: Ի դեպ, պետք է ասել, որ Թուրքիայի համար բավականին տհաճ անակնկալներով ավարտվեց 97 թիվը: Անակնկալներից առաջինը Թեհրանում նախագահ Սուլեյման Դեմիրելին մատուցեց իսլամական 8-րդ զագաթաժողովը, իսկ մյուսը Լյուքսեմբուրգում Յըլմազին, որտեղ Թուրքիան դուրս մղվեց Եվրամիության անդամակցության թեկնածու երկրների ցուցակից: Պաշտոնական Անկարայի հիասթափությունը կասարյալ է:

Եթե Թեհրանում անցկացվող գագաթաժողովը Թուրքիային կանգնեցնում էր իսլամական աշխարհից օտարման սպառնալիքի առջեւ, ապա Լյուքսեմբուրգյանը նրան օտարում էր Եվրոպայից: Որպես հետեւանք այս ամենի բնականաբար արվում էին Թուրքիայի փոխհարաբերությունները թե իսլամական աշխարհի, եւ թե եվրոպական երկրների հետ: Վարչապետ Յըլմազն այս պայմաններում Անկարայում ընդունում էր ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինին, այնուհետեւ պաշտոնական այցով մեկնում Միացյալ Նահանգներ:

Երբ պաշտոնական Անկարան փորձում էր գնահատական տալ Թուրքիային ԵՄ-ի անդամակցության երկրների ցուցակից հանելու Լյուքսեմբուրգյան գագաթաժողովի որոշմանը, ահա Յըլմազն ԱՄՆ-ի ճանապարհին ինքնաթիռում հայտարարեց, թե Եվրամիությանը վեց ամիս ժամանակ է տալիս վերանայելու այդ որոշումը: Հակառակ դեպքում, սպառնաց նա, Թուրքիան հետ կվերցնի անդամակցության դիմումը: Սա դե մարը էր, արժանացավ տարբեր արձագանքների: Դրանց մեջ թերեւս առանձնակի կարեւորվում են Յըլմազի կառավարության մաս կազմող կուսակցությունների գնահատականները: Չախ ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ, փոխվարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը Յըլմազի դե մարշի առնչությամբ նշեց, որ նախարարների խորհուրդը ԵՄ-ին անդամակցության դիմումը հետ վերցնելու որոշում չի կայացրել: «Խոսքը, շարունակեց նա, ըստ երեւույթին, անդամակցությունից հրաժարվելու Թուրքիայի ընտրության մասին է:

Էջեւիթի կարծիքով, Թուրքիայի ճակատագիրը բոլորովին Եվրամիությունից կախված չէ, քանի որ թուրքական ռեսուրսի արեւելքում կա ընդարձակ մի տարածք, որն իր մեծությամբ զգալի գերազանցում է Եվրոպային: Էջեւիթին հետեւեց արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմը, ընդգծելով, որ կառավարության նիստերում վերոհիշյալ դիմումի հարց առհասարակ չի քննարկվել: Ինչ վերաբերում է ժողովրդավարական Թուրքիայի կուսակցության նախագահ Հյուսամեթթին Ջինդորուքին, ապա նա ասաց, որ Յըլմազի վերոհիշյալ խոսքերը սխալ են հասկացվել, նա հավանաբար ցանկացել է քննարկման ներկայացնել անդամակցության դիմումը հետ վերցնելու հարցը: Այլ կերպ ասած, կառավարող կոալիցիայի անդամները Եվրամիությանը 6 ամիս ժամանակ տալու հարցում Յըլմազին չեն աջակցել, ոչ էլ հավանություն են տվել Եվրամիությանն անդամակցության դիմումը հետ վերցնելու նրա խոսքերին: Յըլմազն այս պայմաններում ներողություն խնդրեց Էջեւիթից, թե իր խոսքերը ծիծաղ չեն ընկալվել: Իսկ Էջեւիթը զգուշացրեց նրան, որ հրաժարվի առանց կոալիցիայի անդամների համաձայնության որոշման, հանձնման հայտարարություններ անելուց:

Վերոհիշյալ ներողությունը մեկ այլ դե մարը էր, որ փաստորեն նույն հարցի առնչությամբ կրկնեց Յըլմազը: Բայց ոչ այդ հարցն ամբողջականորեն վերաբերում էր ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերություններին, ուստիեւ ենթադրելի է, որ դրանց կարգավորումը առաջիկա տարում որոշակի առաջնահերթ խնդիր զբաղեցնի պաշտոնական Անկարայի օրակարգը: Գաղտնիք չէ, որ ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերությունների կարգավորումը եվրոպական երկրների կողմից պայմանավորվում է այնպիսի խնդիրներով, ինչպիսիք են թուրքական հարաբերությունները, մարդու իրավունքներն ու տնտեսական ցուցանիշները, ուստիեւ Կիպրոսի խնդիրը, հրդեհի հարցը եւ թուրքական լիրայի մոլեգնող արժեզրկումը զուգահեռաբար պահպանելու են իրենց տեղն ու դերը Թուրքիայի օրակարգում:

Սրանք ավանդական խնդիրներ են, լուրջ դժվարություններ են պատճառել թուրքական կառավարություններին: Ներկայումս այդ դժվարություններին բախվում է նաեւ Յըլմազի կառավարությունը: Առանց այդ խնդիրների լուծման հազիվ թե նրան հաջողվի կարգավորել Թուրքիայի փոխհարաբերությունները ԵՄ-ի հետ: Այս պայմաններում միանգամայն իմաստավորվում է «թուրքական ռեսուրսի արեւելքում մեծությամբ Եվրոպային գերազանցող տարածքի առկայության» մասին փոխվարչապետ Էջեւիթի դիտարկումը: Այդ տարածքը Անդրկովկասն ու Միջին Ասիան է: Տրամաբանական է, որ Եվրոպայից ու իսլամական աշխարհից օտարման սպառնալիքի պայմաններում ընդլայնվեն իր ողջ ուշադրությունը Ադրկովկասում ու Միջին Ասիայում կենտրոնացնելու Թուրքիայի ջանքերը, եւ այդ տարածքները դառնան նրա քաղաքական ակտիվության առաջնահերթ հանգրվանը:

ՀԱՅԱՐ ՉԱՔԱՐՅԱՆ

ԱՎՏՈՇՈՒԿԱ

Առասպելական «Ռոլս Ռոյսը» վաճառվում է

1997 թ. հոկտեմբերի 27-ից բոլոր աշխարհամասերի 57 երկրներում գործող «Ռոլս Ռոյսի» նվիրյալների ակումբի» շուրջ 9 հազար անդամները խուճապի մեջ են: Այդ օրը աշխարհի ամենաշքեղ ու թանկարժեք ավտոմեքենաներն արտադրող ֆիրմայի ներկա սեփականատերը անգլիական տանկերի ու զրահամեքենաների «Վիկերս» ընկերությունը պաշտոնապես հայտարարեց, որ «Ռոլս Ռոյսը» եւ դրա երկվորյակ «Բենթլին» վաճառքի են հանվում:

«Ռոլս Ռոյսը» «Բենթլիի» հետ մեկտեղ բրիտանական վերջին ավտոմոբիլաշինական ընկերությունն է: Դա նաեւ շքեղ ավտոմեքենաներ արտադրող վերջին ընկերությունն է: Բացի գերմանական «Պորշեից», թանկարժեք ավտոմեքենաներ արտադրող մյուս ֆիրմաները («Յագուար», «Ֆերարի», «Լամբորգինի», «Աստոն Մարտին», «Կադիլակ», «Լոտուս») արդեն հայտնվել են օտար արդյունաբերողների ձեռքին: Այժմ էլ վաճառքի է հանվել առասպելական «Ռոլս Ռոյսը», որը շռայլության, նրբաճաշակության ու կատարելության խորհրդանիշն է: Գրեթե արվեստի գործ համարվող այդ ավտոմեքենան գնահատված է դատավորների եւ պետական ղեկավարների, էմիրների եւ մահարաջաների, շոու-բիզնեսի աստղերի եւ խոշոր արդյունաբերողների ու ֆինանսիստների, ինչպես նաեւ մի խումբ հավակնորդների կողմից:

Հավանական գնորդների թվում են «Շեներալ մոթորզը», «Ֆիատը», «Տոյոտան», «Քրայսլերը»: Բայց առավել հավանական է, որ «Ռոլս Ռոյս» ֆիրման ձեռք բերեն գերմանական BMW-ն կամ «Ֆոլկսվագենը»: Վաճառքի նախնական գինը մոտ 700 մլն դոլար է: Գործարքը կկայանա հավանաբար մինչեւ այս տարվա մարտ ամիսը:

«Ռոլս Ռոյսի» հիմնադիրներն են ինքնուս ճարտարագետ Ֆրիդրիխ Հենրի Ռոյսը եւ երիտասարդ ազնվականներ Չարլզ Սայուարդ Ռոլսը: Մեխանիկ Ռոյսը պատրաստեց մեքենայի առաջին մոդելները, իսկ օդաչու Ռոլսը աշխարհում հայտնի դարձրեց դրանք: Ընկերությունը հիմնվեց 1894 թ.: Մեկ տարի անց արտադրվեց առաջին մոդելը՝ «Սիլվեր Գոստը» («Արծաթե ուրվական»), որն անադամուկ մեքենա էր եւ ժամանակի մյուս մոդելների համեմատ չափազանց հարմարավետ ու վստահելի: Հետագա մոդելներից մեկը «Ֆանտոմ IV»-ը, թողարկվեց ընդամենը 18 օրինակից եւ նախատեսված էր բացառապես պետական ղեկավարների համար: Դրա շնորհիվ թագավորական հրամանագրով «Ռոլս Ռոյսը» դարձավ էլիզաբեթ Բ թագուհու ավտոմոբիլների արտոնյալ մատակարարը: 1931 թ.-ից ֆիրման սկսեց թողարկել առավել անաղմուկ մարզական «Բենթլիներ» մեքենաները:

«Ռոլս Ռոյս» մեքենաները ծանր են, երկար եւ բավ ոչ խնայողական: 1990-ական թթ. սկզբներին ֆինանսական ծանր կացության մեջ հայտնված ֆիրման նավթային երկու ճգնաժամերի հետեւանքով ստիպված եղավ կիսով չափ կրճատել անձնակազմը, իսկ ավտոմեքենաների թողարկումը 1990 թ. 3324-ից 1993 թ. իջավ 1360-ի: «Ռոլս Ռոյս» ունեցել են Նիկոլայ Բ ցարը, Լենինը, Մուսոլինին, Հիտլերը, Բհարատպուրի մահարաջան, Բրեժնեւը, Մաո Ցզեդունը, Վուդրո Վիլսոնը, Ֆրանկոն, Սալինը եւ ուրիշներ: Անգլիայի թագավորական ընտանիքն ունի 9 «Ռոլս Ռոյս» եւ 2 «Բենթլի»:

Գնորդներին գրավում են առաջին հերթին «Ռոլս Ռոյսի» որակը եւ հարմարավետությունը: Շատ մոդելներ ունեն բար, հեռուստացույց, ֆաքս, լվացարան, հեռախոս, սեղանիկ: «Էքսպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, առաջին տարիներին արտադրված մեքենաների երկու երրորդը մինչեւ օրս աշխատում են: Նույնիսկ ասույթ է դարձել, որ «Ռոլս Ռոյսը» երբեք չի վթարվում. այն «դադարում է գործել»:

Ֆիրմայի կենտրոնակայանում Մանչեսթրի մերձակա Քրյու բնակավայրում մարդիկ անշտաշ են աշխատում: Մինչեւ օրս արտադրվել է ընդամենը 127 հազար «Ռոլս Ռոյս», մինչդեռ «Շեներալ մոթորզը» 4 օրում դրանից շատ է արտադրում: Քրյուն հայտնի է իր հմուտ վարպետներով: Մեկ մեքենայի ներքին հարդարման համար օգտագործվում է 12 կովի կաշի, որոնց մատակարարը լոնդոնցի հայտնի կաշեգործ Քոնոլին է: Կաշիները ստացվում են սկանդինավյան երկրներից. այնտեղ չեն կիրառվում փշալարեր, որոնք կարող են փչացնել կենդանիների կաշին: Կառավարման վահանակի ընկուզենու փայտը ստացվում է Կալիֆորնիայից: Մեկ ամբողջ օր է տեւում ռադիատորի առջեւի երեսպատվածքի պատրաստումը եւ հղկումը. Ով էլ լինի «Ռոլս Ռոյսի» գնորդը, նա պետք է շարունակի այս ավանդույթները, որպեսզի պահպանվի առասպելական «Ռոլս Ռոյսի» բարձր վարկը:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Ջերեջյանը միջնորդ Նաթանյահուի եւ Ասադի միջեւ

Իսրայելում եւ Սիրիայում ԱՄՆ-ի նախկին դեսպան էդվարդ Ջերեջյանը հաղորդել է, որ Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուին եւ Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադին օգնել է գաղտնի ուղերձներ փոխանակել: Ելույթ ունենալով Ֆլորիդա նահանգի Մայամի քաղաքի համալսարանում, նա պատմել է, որ վայելելով երկու երկրների ղեկավարների վստահությունը, օգնել է նրանց մերձավորարեւելյան տարածաշրջանի իրավիճակի կարգավորման ուղիներ գտնելու համար ոչ պաշտոնական հարաբերություններ հաստատելու նպատակով:

Ջերեջյանի խոսքերով, անցած տարվա վերջում նախագահ Նաթանյահուի հետ բարեկամական հանդիպումը վերածվել է իսրայելասիրիական հարաբերությունների վիճակի եւ Ասադի անձի ու մերձավորարեւելյան կարգավորման խնդրի շուրջ կողմերի դիրքորոշման հանգամանալից քննարկման: Երեկոյի վերջում Նաթանյահուն Ջերեջյանին խնդրել է Դամասկոս մեկնել՝ Ասադին նամակ փոխանցելու:

Նախկին դեսպանն անհապաղ կատարում է Իսրայելի վարչապետի հանձնարարականը: Դա մի ընդգրկուն ուղերձ էր, ասել է Ջերեջյանը:

Ասադը նշեց, որ մի շարք դրական պահեր էին ներառված ուղերձում, հիշեցնելով, որ առանց Գոլանի բարձունքների շուրջ համաձայնության, այնտեղից իսրայելական զորքերի դուրսբերման եւ «հողի դիմաց խաղաղություն» սկզբունքի շուրջ պայմանավորվածության իրացման սայլը տեղից շարժել չի հաջողվի»: Այնուհետեւ Ջերեջյանը Նաթանյահուին է փոխանցում Ասադի պատասխանը, եւ, ըստ էության, կողմերը պահպանում են նախկին դիրքորոշումները: Իսրայելի եւ Սիրիայի ղեկավարների միջեւ այս ճանապարհով այլեւս նամակագրություն չի եղել:

Մայամիում Ջերեջյանը ԱՄՆ-ի վարչակազմին կոչ է արել միջնորդական ջանքերը ակտիվացնել սերտավորարեւելյան խաղաղարար գործընթացի ոչ միայն իսրայելա-պաղեստինյան, այլեւ իսրայելա-սիրիական ուղղությամբ:

«Եթե Իսրայելը եւ Սիրիան դուրս չբերվեն պատերազմական վիճակից, ապա Իսրայելի եւ նրա արաբական հարեւանների միջեւ կայուն եւ համընդհանուր խաղաղությունն անհնար է», ասել է ներկայումս Ռայսի համալսարանի արտաքին քաղաքական հետազոտությունների ինստիտուտը ղեկավարող նախկին դեսպանը:

ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ

ԱՄՆ-ը ուժեղացնում է ճնշումը Միլոշեւիչի վրա

15 ՀՈՒՆՎԱՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC Միացյալ Նահանգների հատուկ բանագնաց Ռոբերտ Գելբարդն այսօր Հարավսլավիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչին կոչ արեց երկխոսություն սկսել սերբերի եւ ալբանացիների միջեւ Կոսովո նահանգում ծագող լարվածությունը մեղմելու նպատակով: Գելբարդը Բելգրադում լրագրողներին հայտնեց, որ ԱՄՆ-ը չի աջակցում Կոսովոյի անջատմանը, սակայն ավելացրեց նաեւ, որ երկխոսությունն ահռաջեաց է ալբանացիների իրավունքների ճանաչման եւ պաշտպանության համար: Նույն Գելբարդը հայտարարեց, որ ԱՄՆ-ը Հարավսլավիայի կազմի մեջ մտնող Չեռնոգորիայի մայրաքաղաք Պոդգորիցեում այս գիշեր տեղի ունեցած անկարգությունների մեղքը բարդում է Հարավսլավիայի դաշնության նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի վրա: Անկարգություններին մասնակցում էին ընտրությունների ժամանակ պարտություն կրած Չեռնոգորիայի նախկին նախագահ Մոմիր Բուլատովիչի կողմնակիցները: Ռոբերտ Գելբարդի կարծիքով, հենց Սլոբոդան Միլոշեւիչն է աջակցել ցույցերին եւ հակչի համարել կարգի հավիրելու իր կողմնակից Բուլատովիչին, որը հրաժարվում էր հանձնել նախագահի իր լիազորությունները: Անկարգությունների ընթացքում վիրավորվել է շուրջ 40 մարդ, մեծամասամբ ոստիկաններ, որոնց ոտքերի տակ ցուցարարները պայթուցիկ փաթեթներ են նետել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Բրիտանական շաբաթ Հայաստանում

Հայաստանի Հանրապետությունում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան, դոկտոր Ջոն Միթչիներ ողջույնի ուղերձում մասնավորապես ասված է. «Բոլոր միջոցառումները, որ մենք կազմակերպելու ենք այս մեկ շաբաթվա ընթացքում, կօգնեն ձեզ ավելացնել Բրիտանիայի եւ նրա ավանդույթների մասին ունեցած ձեր գիտելիքներն ու փորձը: Ավելին, այս «Շաբաթը» մի տոն է, որ նշում է Բրիտանիայի եւ Հայաստանի միջեւ արդեն առկա բազմաթիվ կապերն ու համագործակցության ձեւերը, մասնավորապես մշակույթի բնագավառում: Ես անկեղծորեն հավատացած եմ, որ «բրիտանական շաբաթը» կնպաստի երկու ժողովուրդների կապերի ամրապնդմանը բոլոր բնագավառներում: Ամենից շատ ես հավատացած եմ, որ դուք մեծ բավականություն կստանաք «բրիտանական շաբաթվա» ընթացքում կազմակերպված միջոցառումներից»:

Իսկ որո՞նք են այդ միջոցառումները: Ներկայացնում ենք դրանց համառոտ ցանկը ըստ օրերի:

Հունվարի 19-ին, ժամը 10-ին, Երեւանի Թեֆեյան կենտրոնում տեղի կունենա բրիտանական շաբաթվա պատշգամբային բացումը: Ներկաները կարող են դիտել «Բրիտանիայի ժառանգությունը», «Սպագայի խաղաքները», «Բրիտանիան հայ երեխաների աչքերով» եւ Բրիտանիայի գրադարանի «Հայկական ձեռագիր մատյաններ» ցուցահանդեսները:

Ցուցադրումը կշարունակվի ողջ շաբաթվա ընթացքում: Մեկ ժամանց ցուցահանդեսների բացումը Երեւանի պետական համալսարանի գրադարանում. բրիտանական գրքեր եւ տեղեկատվություն, բրիտանական կառավարության զարգացման ծրագրեր, «Միդլենդ Արմենիա»-ի բանկային ծառայություններ:

Ժամը 15-ին, Արամ Խաչատրյանի տուն թանգարանում տեղի կունենա Անգլիախոսների միության կազմակերպած պոեզիայի ժամ, ասմունք եւ երաժշտություն:

Նույն ժամին եւ այնուհետեւ ժամը 18-ին Ֆիլմի ցուցադրում կինոյի տանը:

Բ. Բրիսենի «Ոսկե ունայնություն» վոդեւիլի բեմականացումը պետական երաժշտական կամերային թատրոնի կատարմամբ տեղի կունենա պետական պատարվեստի ուսումնարանի դահլիճում, ժամը 18-ին:

Երեկոյան, Հայկական ազգային հեռուստատեսության երկրորդ ծրագրով «Նայիր հեռուն» BBC-ի անգլերենի ուսուցման առաջին հեռարձակումը:

Երեքշաբթի հունվարի 20-ին, ժամը 07.15-ին BA/BMed ինստիտուտի հանդիսավոր վայրէջքը «Զվարթնոց» օդանավակայանում:

Ժամը 11-ին, Երեւանի կամերային թատրոնում կբացվի Բիթլների ցուցահանդեսը:

Մանկական արվեստի ստուդիայի սաները, երիտասարդական փորձարարական թատրոնում ժամը 11.30-ին կներկայացնեն «Փինոքիո» ներկայացումը:

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հունվարի 19-24 1998

Ժամը 12-ին, Թեֆեյան կենտրոնում կանցկացվի սեմինար կանանց հարցերի շուրջ:

Կինոյի տանը, ժամը 15-ին եւ 18-ին կցուցադրվեն գեղարվեստական ֆիլմեր:

Այդ օրվա միջոցառումները կեզրափակվեն Թեֆեյան կենտրոնում կազմակերպվող հանդիսավոր ընդունելությամբ:

Բրիտանական շաբաթվա երրորդ օրը հունվարի 21-ը, կսկսվի խաղաքաղաքական ճարտարագիտական հարցերի շուրջ անցկացվող սեմինարով: Այնուհետեւ, Խնկո Ադոր անվան մանկական գրադարանում տեղի կունենա շնորհալի պատանի երաժիշտների համերգ եւ պարգեւատրում:

Ինչպես նախորդ օրը, կինոյի տանը նույն ժամերին կցուցադրվեն գեղարվեստական ֆիլմեր:

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում ժամը 18-ին ելույթ կունենա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը:

Երեկոյան, ժամը 20.30-ին, Ջորագյուղ ռեստորանում տեղի կունենա ընդունելություն խաղաքաղաքական ճարտարագիտական ներկայացուցչության պատվին:

Հունվարի 22-ին, ժամը 11-ին, կբացվի կույրերի միության ընթերցասրահը:

Ժամը 14-ին, Երեւանի պետական համալսարանում տեղի կունենա Անգլիախոսների միության շնորհանդես եւ ճառաբանության մրցույթ: Երիտասարդական փորձարարական թատրոնում, ժամը 16-ին կներկայացվի Ա. Միլնի «Ոմն թատասկավորը» ստեղծագործությունը:

Բրիտանական արդի երաժշտության համերգը կկայանա կոմպոզիտորների տանը, ժամը 17-ին:

Հունվարի 23-ին, ժամը 11-ին, Բրյուսովի անվան օտար լեզուների ինստիտուտը կկազմակերպի ցերեկույթ «Պոեզիա եւ երաժշտություն» խորագրով:

Ազգային օպերայի հայելադարաստահում, ժամը 16-ին, տեղի կունենա բարեկամության համերգ «Հայաստան-Մեծ Բրիտանիա» ընկերության նախաձեռնությամբ:

Շաբաթ հունվարի 24-ին, պատանի հանդիսատեսի թատրոնում հանդես կգան Վիլյամ Սարոյանի անվան անգլիական թատրոն-ստուդիայի սաները:

Ժամը 17-ին, Ազգային օպերայի հայելադարաստահում կհնչի բրիտանական ավանդական երաժշտության համերգ «Տաղարան» համույթի կատարմամբ:

«Բրիտանական շաբաթը» հովանավորել են պարոն Վայնե Մանուկյանը, «Միդլենդ Արմենիա» բանկը, «Բոնաս եւ Քոմպանի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը, Հայաստանի մշակույթի նախարարությունը, Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի, առեւտրի, արդյունաբերության նախարարությունները եւ ուրիշ անձինք ու կազմակերպություններ:

ՆՈՒՆԵ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

«Սյունիք» մանկական համույթը նրա ղեկավարի անդուլ ջանքերի արդյունքն է

Հայ ժողովրդական երգարվեստի անընախադեպ զարգացումն ու ծաղկումը պայմանավորված է նորանոր ժողովրդական, ազգագրական խմբերի ստեղծմամբ ու անշահախնդիր ինքնագործունեությամբ:

Նմանօրինակ խմբերի ստեղծագործական գործունեությունը բնորոշող օրինակ է «Սյունիք» մանկական համույթը: Խմբի ստեղծումը ղեկավար Գագիկ Շահբազյանի անդուլ ջանքերի արդյունքն է: Խումբն ունի երկու տարվա պատմություն: Այդ կարճ ժամանակամիջոցում ցուցաբերած արդյունքներն արդեն խոստումնալից ապագայի երաշխիք են: Որպես համալրում, մի փոքր ներկայացնեմ Գագիկ Շահբազյանին երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ժողովրդական երգի բաժինն ավարտելուց հետո, որպես մեներգիչ երգել է «Գանձասար» ինքնագործ համույթում, ապա ռադիոհեռուստատեսության «Սայաթ Նովա» աշուղական խմբում: Այն հարցին, թե ի՞նչը դրդեց հիմնելու «Սյունիքը», պրն Շահբազյանն այսպես պատասխանեց. «Կոնսերվատորիայում ուսանելու տարիներին է առաջացել այս մտահղացումը: «Սյունիքն» ինձ համար հանդիսացավ օգնող, օժանդակ գործոն: Իմ ունեցած հնարավորությունների, գիտելիքների ստուգման, ստեղծագործական փորձի հարստացման միջոց»:

Համույթի հիմնադիրը դարձել է Երեւանի Հարավ-արեւմտյան թաղամասում գտնվող մանկական դաստիարակչական կենտրոնում՝ «Թիթեռնիկում»: Բայց արդեն մեկ տարի է, որ խումբը հանգրվանել է Մատենադարանի շրջանի Բաբինջաղյան պողոտայում գտնվող մշակույթի տանը:

Զրույցի ժամանակ, ինչպես նշեց պրն Շահբազյանը, «համույթի հիմնախնդիրը ժողովրդական, ազգագրական երգերի վերադրեցմանն ու զարգացմանը նպաստելու միտումն է»:

Քանի որ «Սյունիքը» դեռեւս ճանաչում չունի, կազմակերպված համերգները բարեգործական բնույթի են: Համերգների մասին խոսելիս պրն Շահբազյանն ասաց, որ անցած ամիս խումբը մեկնել էր Բուլղարիա, որտեղ մի քանի բուլղարացի ծեռներեցների եւ տեղի հայ համայնքի կողմից փոքր շրջանակներով փառատոն էր կազմակերպվել: Ինչ-ինչ պատճառներով խումբն ուշացել էր փառատոնից: Առաջ տեղացած ձյան պատճառով չէին կայացել նաեւ նախատեսված լրացուցիչ համերգները: Սակայն վերադարձի ճանապարհին «Սյունիքը» համերգներով հանդես է եկել Օդեսայում, Ռոստովում, Կրասնոդարի երկրամասում եւ այլուր: Զրույցի վերջաբանում պրն Շահբազյանը հեռակա կարգով նշեց, որ հրավերներ կան Պարսկաստանից եւ Հայաստանի մի շարք մարզերից, բայց այստեղ էլ ֆինանսական խնդիրն է: Իսկ հովանավոր ունենալու ակնկալիքը սփոփված է անհուսության մշուշով: Ինչեւէ, լինենք լավատես: Չէ՞ որ հույսը վերջինն է լիում:

ՆԱԻԻՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Նաղաշ Հովնաթանի արվեստի համալսարանի II կուրսի ուսանողուհի

ԵՐԵՎԱՆ

Վիլյամ Սարոյանի ստեղծագործությունը՝ երաժշտությամբ

Շատերը գուցե չգիտեն, որ Վիլյամ Սարոյանի «Էյ, ով կա այդտեղ...» վեպերգությունն ունի նաեւ երաժշտական տարբերակ, որի հեղինակը ժամանակակից հայ կոմպոզիտոր Էդուարդ Սադոյանն է:

Ինքնատիպ այդ ստեղծագործության մասին որոշակի պատկերացում կազմելու համար դիմեցինք հեղինակին:

– «Էյ, ով կա այդտեղ...» 32 րոպե տեւողությամբ կամերային օպերան գրել եմ 1982 թվականին, ասաց կոմպոզիտորը, այն պահին, երբ մեծ գրողի աճյունի մի մասը սափորով հանձնվում էր հայրենի հողին: Սկզբում փորձեցի օգտագործել Խաչիկ Դաշտենցի թարգմանություններ, սակայն հետագայում մտադրությունս փոխեցի, նկատի ունենալով, որ ավելի շահեկան կլինի, որպեսզի օպերան հնչի բնագրով: Այս հարցում ինձ օգնեցին անգլերենի մասնագետները: Օպերայի առաջին կատարումը տեղի է ունեցել Կիեւի կոմպոզիտորների տանը: Երեւանում օպերան առաջին անգամ հնչել է 1992 թվականին: Օպերայի ձայնագրությունը երկու տարի առաջ, երբ ես Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում էի, ներկայացվել է Նյու Յորքի ժամանակակից օպերայի կենտրոնում՝ մեծ հետաքրքրություն առաջացնելով մասնագետների շրջանում: Օպերայի նոր ներկայացումից առաջ, հեղինակի նախաձեռնությամբ նվագախմբային բաժինը ձայնագրվել է «Ասպարեզ» ստուդիայում՝ սինթեզատորի վրա: Դա բացատրվում է նրանով, որ ներկա պայմաններում դյուրին չէ նվագախումբ ֆինանսավորելը եւ, բացի այդ, կոմպոզիտորը հնարավորություն ունի օգտվելու նորագույն տեխնիկական միջոցներից, որոնք փոխարինում են նվագախմբին: Նաեւ նորություն է, երբ օպերան ներկայացվում է նման տարբերակով: Ասենք, որ մեր զրույցը տեղի էր ունենում մայրաքաղաքի Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տանը, «Համերգհանդիպում կոմպոզիտոր Էդուարդ Սադոյանի հետ», միջոցառումից առաջ:

Հարուստ ու բազմազան ծրագիր ուներ համերգը, որն ընդգրկում էր կոմպոզիտորի տարբեր ժանրերի ստեղծագործությունները:

«Լեռո լե-լե» ժողովրդական երգի մշակումը կատարեց Անի Եղիազարյան-Սվետլանա Ավետիսյան դաշնամուրային զուգանվագը:

«Սիրո հայրենները» հնչեցին երգչուհի Գայանե Գեղամյանի (սոպրանո) կատարմամբ: Երգչուհուն դաշնամուրով նվագակցում էր հեղինակը՝ կոմպոզիտոր Էդուարդ Սադոյանը:

Արցախյան ազատամարտին նվիրված «Ինձ տվեք» ստեղծագործության կատարմամբ հանդես եկավ կլարնետահար, հանրապետության վաստակավոր արտիստ Գեղամ Գրիգորյանը, որին նվագակցում էր դաշնակահարուհի Սոնա Իգիթյանը:

Հիմնական իրադարձությունը համերգի երկրորդ բաժնում էր, երբ կատարվեց «Էյ, ով կա այդտեղ...» կամերային օպերան:

Գլխավոր դերակատարներն էին երգիչներ Լիլիա Օվյանը եւ Գագիկ Շիրինյանը, որոնք հանդես եկան սինթեզատորի նվագակցությամբ:

ՏԵՐՈՒԹ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գիրք ազգային էսխոսության մասին

Հայ հասարակայնությանը ծանոթ անուն է Ալեքսանդր Վարդեսյանը: Նրա գրավոր թե բանավոր ելույթները միշտ էլ արժանացել են տարբեր, հաճախ նաեւ տրամագծորեն հակասական արձագանքների:

«Ովքե՞ր են ի վերջո արիացիները» եւ «Ինքնություն» գրքերից ու միայն մեկ համար լույս տեսած «Էություն» հանդեսից հետո, Վարդեսյանն այժմ հանդես է գալիս մի նոր հրատարակությամբ՝ «Արիականք» հատորով: 1997 տարեթվով թվագրված, սակայն այս ամսվա առաջին օրերին լույս աշխարհ եկած այս գիրքը լույս է ընծայել «Էություն» հրատարակչությունը՝ ընդամենը 200 օրինակ տպաքանակով:

«Սասնա ծռեր» էպոսից վերցրած մի նախերգ-նախաբանից հետո, հեղինակը ներկայացնում է իր տեսակետներն ազգային գաղափարախոսության հիմնադրույթների մասին: Առանձին գլուխների վերնագրերն ինքնին պերճախոս են. «Խնդրական, Աշխարհայացք, Իրականություն(ներ), Ազգ, Կեցություն, Պետություն, Ազգային բանակ, Սփյուռք, Ազգային ներաշխարհ, Ազգային արվեստ, Գիտություն, Հավատամք, Ազգային կրթություն, Քաղաքակրթություն, Ազգային առաքելություն, Իրացում»: «Պետություն» գլխում Վարդեսյանն առանձին-առանձին գրում է ոգեղեն ասյանի, իշխանության, օրենսդրության, կառավարության, արդարադատության, օրինապահ ուժերի, ընտրությունների, լրատվության եւ քաղաքականության մասին: «Լրատվություն» ենթաբաժնում նա գրում է, որ «չի կարելի խոսել «խոսքի ազատության մասին՝ առանց խոսքի զորության եւ ազատության առաքելության ճշման» (էջ 120): Հետեւում է, որ «ազգային լրատվությունը պետք է գտնվի նույն հոգեւոր գերիշխանության (նկատի ունի ոգեղեն ասյանը-Գ. Յ.)... եւ հսկողության ներքո՝ որակվի այդ «ցենզուրա» թե մեկ այլ հորջորջմամբ» (նույն էջում): Հատորի ավարտին հեղինակը հայտարարում է, որ «ազգն ասվածատուր ոգի է ու էություն» եւ, թե «մեր փրկությունն էլ՝ ոչ այնքան միասնության, որքան ազգիս ոգու ու էության մեջ է» (էջ 245):

Հեղինակն իր վերլուծումները շարադրում է պատմափիլիսոփայական հենքի վրա:

Գրքի ներկայացման շնորհանդեսը կայանալու է հունվարի 25-ին, կիրակի, ժամը 14.00-ին, Մնջախաղի թատրոնի դահլիճում (Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտ, «Նաիրի» կինոթատրոնի հարեւանությամբ):

248 էջանոց «Արիականք» հատորը լույս է տեսել Լոս Անջելեսում բնակվող «մի խումբ արիահոգի արորդյաց» նյութաբարոյական օժանդակությամբ:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Անվանում են լավագույններին

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, 1997-ի աշխարհի թիվ 1 ֆուտբոլիստ է ճանաչվել Ռոնալդոն: 121 հավաքականների գլխավոր մարզիչներից 86-ը իրենց ցուցակներում երիտասարդ բրազիլացու անունը առաջինն են նշել:

Սիա աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստների ցուցակը. 1. Ռոնալդո 480, 2. Ռոբերտ Կառլոս (երկուսն էլ Բրազիլիա) 65, 3-4. Դենիս Բերգկամպ (Հոլանդիա) եւ Զինեդին Զիդան (Ֆրանսիա) 62-ական, 5. Ռաուլ (Իսպանիա) 51, 6. Ալեսանդրո Դել Պյերո (Իտալիա) 27, 7. Դավոր Շուկեր (Խորվաթիա) 20, 8-9. Գաբրիել Բաշիստուտա (Արգենտինա) եւ Ալան Շիրեր (Անգլիա) 16-ական, 10-11. Լեոնարդո (Բրազիլիա) եւ Պետեր Շմեյխել (Դանիա) 14-ական, 12-13. Յուրի Ջորկաեֆ (Ֆրանսիա) եւ Մարսելո Սալաս (Չիլի) 12-ական, 14-17. Անդրեաս Սյոլեր, Մաթիաս Զամմեր (երկուսն էլ Գերմանիա), Ջորջ Վեա (Լիբերիա) եւ Ջանֆրանկո Զոլա (Իտալիա) 11-ական, 18. Պրեդրագ Միյատովիչ (Հարավսլավիա) 10, 19. Ֆաուստինո Ասպրիլյա (Կոլումբիա), 20. Լուիս Ֆիգու (Պորտուգալիա) 8 միավոր:

Ավելացնենք, թե ովքեր են աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվել նախորդ տարիներին. 1991 թ. Լոթար Մաթեուս (Գերմանիա), 1992 թ. Մարկո վան Բաստեն (Հոլանդիա), 1993 թ. Ռոբերտո Բաջո (Իտալիա), 1994 թ. Ռոմարիո (Բրազիլիա), 1995 թ. Ջորջ Վեա (Լիբերիա), 1996 թ. Ռոնալդո (Բրազիլիա):

Փարիզում որոշվեցին նաեւ Չեմպիոնների միջազգային դահլիճի առաջին տրամադրողները: Այսուհետեւ այստեղ կընդգրկվեն այն մարդիկ եւ թիմերը, որոնք նշանակալի ներդրում կունենան ֆուտբոլում:

Խաղացողներ՝ Ֆրանց Բեկենբաուեր (Գերմանիա), Սթենլի Մեթյուզ, Բոբի Չարլտոն (երկուսն էլ Անգլիա), Յոհան Կրուֆֆ (Հոլանդիա), Ալֆրեդո դի Ստեֆանո (Իսպանիա), Էյսեբիո (Պորտուգալիա), Պելե (Բրազիլիա), Միշել Պլատինի (Ֆրանսիա), Ֆերենց Պուշկաշ (Հունգարիա), Լեւ Յաշին (ԽՍՀՄ):

Մարզիչներ՝ Մեթ Բասբի (Անգլիա), Ռինուս Միխելս (Հոլանդիա): **Մրցավար՝** Միշել Վոթրո (Ֆրանսիա): **«Ֆուտբոլի տիտաններ»՝** Ժյուլ Ռիմե (Ֆրանսիա): **Լրագրող՝** Ժակ Գոդդե (Ֆրանսիա): **«Ֆուտբոլում ունեցած մեծ ներդրման համար»՝** Հորուս Դասլեր (Գերմանիա): **Թիմ՝** «Ռեալ» (Մադրիդ, Իսպանիա): **Հավաքական՝** Բրազիլիա:

Իր մրցանակակիրներին անվանել է նաեւ Գերմանիայում գտնվող ֆուտբոլի պատմության ու վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիան:

1997 թվականի լավագույն մարզիչ է ճանաչվել Բրազիլիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Մարիո Զագալոն: Ընդունելով մրցանակն ու շնորհակալություն հայտնելով նա ասաց, որ աշխարհի առաջնություն-98-ում Գերմանիայի հավաքականին համարում է չեմպիոնի կոչման հիմնական հավակնորդներից մեկը: Այնուամենայնիվ, նա հայտարարեց. «Միեւնույն է, Ֆրանսիայում առաջին տեղը կգրավի Բրազիլիան»:

Լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվեց, բնականաբար, մեկ այլ բրազիլացի Ռոնալդոն:

Ակումբային լավագույն մարզչի մրցանակը շնորհվեց գերմանացի Օսմար Հիթցֆելդին, որի ղեկավարությամբ Դորտմունդի «Բորուսիան» նվաճեց Եվրոպական չեմպիոնների գավաթը: Հիթցֆելդն առաջ անցավ անգլիացի Ալեխ Ֆերգյուսոնից («Մանչեսթր Յունայթեդ») եւ իտալացի Մարչելո Լիպիից («Յուվենթուս»):

Պարագվայցի Խոսե Լուիս Չիլավերթը ստացավ աշխարհի լավագույն դարպասապահի տիտղոսը. տարվա ամենաարդյունավետ հարձակվող ճանաչվեց թուրք Խական Շուքուրը:

Ավստրիացի Տոնի Պոլստերը, որն այժմ խաղում է գերմանական «Քյոլնի» կազմում, անվանվել է լավագույն ռմբարկուն ներկայումս գործող ֆուտբոլիստներից: Հանդես գալով նաեւ Իտալիայի եւ Իսպանիայի առաջնություններում Պոլստերը 480 խաղում 286 գոլ է խփել: Նրան հաջորդում են բոլիվիացի Վիկտոր Ուգո Անթելոն 330 խաղում 268 գոլ, մեքսիկացի Կառլոս Էռնոսիլյոն՝ 438 խաղում 264 գոլ եւ արգենտինացի Դիեգո Մարադոնան՝ 490 խաղում 259 գոլ:

Շվեդ Թոմաս Ռավելլին ստացավ լավագույն վետերան դարպասապահի մրցանակը: Բացի այդ, նա հավաքականի կազմում ամենամեծ թվով (143) խաղ անցկացրած ֆուտբոլիստն է:

Եվ, վերջապես, աշխարհի լավագույն խումբ է ճանաչվել գերմանական բունդեսլիգան: Նրան հաջորդում են Իտալիայի եւ Իսպանիայի առաջնությունները:

Ֆուտբոլի պատմության ու վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիան կանոնավոր կազմում է նաեւ աշխարհի լավագույն ակումբների ցուցակը: Առաջին երեք թիմերի մասին արդեն գրել ենք: Մարզասերների ուշադրությանն ենք ներկայացնում ցուցակի առաջին 20 թիմերին: Փակագծերում նշված են թիմերի դասակարգման ցուցակում մեկ տարի առաջ զբաղեցրած տեղերը:

1 (3). «Բարսելոն» (Իսպանիա) 346, 2(31). «Բորուսիա» (Գերմանիա) 308, 3(1). «Յուվենթուս» 306, 4 (11). «Ինտեր» (Իտալիա) 273, 5 (40). «Կոլո-Կոլո» (Չիլի) 265, 6 (45). «Շալկե-04» (Գերմանիա) 256, 7 (5). «Ռիվեր Փլեյթ» (Արգենտինա) 255, 8 (10). «Պարի Սեն Ժերմեն» (Ֆրանսիա) 249, 9 (8). «Մանչեսթր Յունայթեդ» (Անգլիա) 248, 10 (29). «Գրեմիո» (Բրազիլիա) 247,5, 11 (125) «Պենյարոլ» (Ուրուգվայ) 247,5, 12 (14). «Մոնակո» (Ֆրանսիա) 230, 13 (74). «Պարմա» (Իտալիա) 226, 14 (11). «Բավարիա» (Գերմանիա) 224, 15 (99). «Չելսի» (Անգլիա) 224, 16 (217). «Բայեր» (Գերմանիա) 217, 17 (4). «Ատլետիկո» (Իսպանիա) 216, 18 (19). «Սպարտակ» (Ռուսաստան) 215,5, 19 (81). «Ասյաուա» (Ռումինիա) 213, 20 (171). «Բետիս» (Իսպանիա) 212:

Առաջին հարյուրյակում առավել մեծ թվով թիմեր ունեն Ֆրանսիան (9) եւ Գերմանիան (8):

Իսկ նախկին Խորհրդային Միության ակումբներից հարյուրի մեջ տեղ են գրավել չորս թիմեր. Կիեւի «Դինամո» 28-րդն է, Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը» 37-րդը, Վոլգոգրադի «Ռոտորը» 40-րդը, իսկ Դոնեցկի «Շախտյորը» 77-րդը:

Միջազգային ընկերական հանդիպում

Ռուսաստանի ֆուտբոլային առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի մասնակից Նիժնի Նովգորոդի «Լոկոմոտիվը» մրցաշրջանին նախաշաղարտվում է Ծաղկաձորում:

Թիմն իր առաջին փորձամրցումն անցկացրեց Հայաստանի առաջնության մասնակից «Էրեբունի-ՀՄՄ» թիմի հետ: Այս միջազգային հանդիպումը տեղի ունեցավ Արմավիրի մարզադաշտում, որը հատուկ կերպով «ձերբազատվել» էր ձյունից ու սառույցներից:

Համամիութենական կարգի մրցավար Վլադիմիր Շառոյանի սուլիչը ազդարարեց խաղի սկիզբը: Առաջին խաղակեսն ընթացավ հյուրերի ճնշող գրոհներով «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ի դարպասի վրա: Կամաց-կամաց, սակայն, մեր ֆուտբոլիստները անցան հակագրոհների, զգալիորեն վտանգելով «Լոկոմոտիվի» դարպասը: Խաղի մեջ այդպես էլ բեկում չմտցրեցին: Խաղի մեջ այդպես էլ բեկում տեղի չունեցավ մինչեւ ընդմիջում՝ 0-0:

Երկրորդ խաղակեսում զգալիորեն աշխուժացան երկու թիմերի հարձակվողները: Հեռահար հարվածներն ու արագընթաց ճեղքումները մրցումը վերածեցին սուր հարձակողական պայքարի: Օգտվելով «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ի պաշտպանության սխալներից «Լոկոմոտիվը» Սոլինուի եւ Զուբկովի միջոցով երկու գնդակ անցկացրեց «Էրեբունի-ՀՄՄ»-ի դարպասը: Հայ ֆուտբոլիստները, սակայն, մրցավարի եզրափակիչ սուլիչից ոչ առաջ, էդգար Սաֆարյանի գլխի գեղեցիկ հարվածով նվազեցրին հաշվի տարբերությունը:

Այսպիսով, Նիժնի Նովգորոդի «Լոկոմոտիվը» իր առաջին մրցումն ավարտեց դժվարին 2-1 հաշվով հաղթանակով:

Թիմերը հանդես եկան հետեւյալ կազմերով.

«Էրեբունի-ՀՄՄ».

գլխավոր մարզիչ՝ Է. Մարգարով

Ա. Ավագյան, Կ. Սիմոնյան, Արթ. Վարդանյան, Արս. Վարդանյան, Ա. Հովսեփյան, Վ. Նազարյան, Ս. Արզումանյան, Գ. Սկրտչյան, Վ. Յաղմուրյան, Հ. Նարիմանյան, Է. Սաֆարյան:

Նիժնի Նովգորոդի «Լոկոմոտիվ». գլխավոր մարզիչ՝ Վ. Օվչինիկով

Կոշելեւ, Զուդին, Տիմոֆեեւ, Լիպկո, Սոլինու, Կասալով, Զուբկով, Բիստրով, Տատարչուկ, Կաշենչեւ, Պերեբեսա:

ՀԱՅՐ ՄՈՍԿՈՎՅԱՆ.

ՇԱԽՄԱՏ

Երկու Կարեն առաջատարների մեջ

Լինարեսի միջազգային մրցաշարի յոթերորդ տուրում առաջատարների խմբում գտնվող երեք հայ շախմատիստները հանդիպում էին ճանաչված գրոսմայստերների հետ: Պատանի Կարեն Ասրյանը, որն առայժմ կրում է միջազգային վարպետի կոչում եւ սպասում է գրոսմայստերական տիտղոսի ձեւակերպմանը, միավորը կիսեց այդ պահին աղյուսակը միանձնյա գլխավորող անգլիացի Մայլսի հետ: Կարեն Մովսիսյանը եւս հաշտություն կնքեց Եմիշինի (Ռուսաստան) հետ, իսկ Արսեն Եղիազարյանը, ցավոք, կրեց մրցաշարում իր առաջին պարտությունը ռուսաստանցի Կորնեեւից:

Այժմ Ասրյանը եւ Մովսիսյանը ունեն 5,5-ական միավոր եւ կրնկակոխ հետաքրքրվում են Մայլսին, Կորնեեւին եւ ուկրաինացի Սավչենկոյին:

Յոթերորդ տուրում Հայաստանի շախմատիստներից հաղթանակի հասավ պատանի Վարուժան Հակոբյանը, որը հանդիպում էր իսպանացի Մարտին Մեսայի հետ:

Գ. Հ.

ԼՈՒՐԵՐ

Կորոշեն հանրապետության չեմպիոններին

Ծաղկաձորում մեկնարկել է լեռնադահուկային սպորտի Հայաստանի առաջնությունը: Մրցանակների համար պայքարի մեջ են մտել հանրապետության տարբեր մարզեր ներկայացնող մարզիկ-մարզուհիներ: Ցավոք, մարզասերները նրանց թվում չեն տեսնի մեր երկու ուժեղագույններին՝ ծաղկաձորցիներ Արսեն եւ Սեյրան Հարությունյաններին:

Արսենն ու Սեյրանը այս օրերին Իտալիայում ուսումնամարզական հավաք են անցկացնում, մասնակցում են տարբեր մրցումների՝ նախապատրաստվելով Նագանոյում կայանալիք օլիմպիական խաղերին:

Նաեւ սեղանի թենիսիստները

Ինչպես երեւում է, մեր հանրապետության մարզիկների համար Ծաղկաձորը կրկին դառնում է մարզումների ամենացանկալի վայրերից մեկը:

Արդեն գրել ենք, որ Ծաղկաձորի օլիմպիական մարզաբազայում իրենց ուսումնամարզական հավաքներն են անցկացնում հանրապետության ուժեղագույն ըմբիշները, ծանրորդներն ու բռնցքամարտիկները: Երեկ նրանց միացան նաեւ սեղանի թենիսիստները: Հայաստանի հավաքականի 20 անդամներ այստեղ կնախապատրաստվեն մրցաշրջանի կարեւորագույն մրցումներին: Սեղանի թենիսիստներն իրենց ուսումնամարզական հավաքը կանցկացնեն հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վիգեն Ոսկանյանի գլխավորությամբ:

Ջրային մարզաձեւերի աշխարհի առաջնությունում

Ավստրալիայի Պերտ քաղաքում շարունակվում է ջրային մարզաձեւերի աշխարհի առաջնությունը: «Չելենջ ստեդիում» մարզահամալիրի հիմնական մրցասպարեզը՝ լողավազանը, թեժ մրցակցության թատերաբեմ է դարձել:

Ընդհանուր թիմային պայքարում հաղթողի կոչման հիմնական հավակնորդները՝ ԱՄՆ-ի մարզիկները, ավելի առաջ անցան մյուս երկրների ներկայացուցիչներից: Առաջնության իններորդ օրը նրանք մի շարք հաջողություններ հասան լողուղիներում: Մասնավորապես, ԱՄՆ-ի տղամարդիկ հաղթող դարձան 4x100 մետր ազատ ոճով փոխանցումալողի մրցումներում՝ առաջ անցնելով Ավստրալիայի եւ Ռուսաստանի խոյակներից: Առաջնությունում իր երրորդ ոսկե մեդալը նվաճեց օլիմպիական խաղերի բազմակի չեմպիոնուհի Ջենի Թոմպսոնը, որն այս անգամ հաղթեց 100 մետր բատերֆլայի մրցումներում: Այդ օրվա լողի մրցումներում չեմպիոններ դարձան նաեւ Ավստրալիայի, Հունգարիայի մարզիկները:

Այս առաջնությունում Ռուսաստանի գեղալողորդուհիները կարողացան առաջ անցնել ԱՄՆ-ի, Կանադայի եւ Մոնիտորի մարզուհիներից: Իսկ առաջնության հերոսուհին, անշուշտ, Օլգա Սեդակովան է: Նա նախ հաղթեց անհատական մրցումներում, ապա զույգերի պայքարում ոսկե մեդալ շահեց Օլգա Բրուսնիկինայի հետ, իսկ վերջին մրցաձեւում օգնեց իր թիմակցուհիներին՝ հաղթել նաեւ խմբային մրցապայքարում: Ռուսաստանի ներկայացուցիչները շահեցին գեղալողի բոլոր երեք մրցաձեւերի ոսկե մեդալները:

Ավարտին են մոտենում ջրագնդակի տղամարդկանց եւ կանանց առաջնությունները: Կանանց մրցաշարում արդեն հայտնի են եզրափակիչի մասնակիցները: Կիսաեզրափակիչ խաղերից մեկում Հոլանդիայի հավաքականը 7-5 հաշվով հաղթեց Ռուսաստանի թիմին, մյուսում՝ իտալուհիները 10-9 հաշվով պարտության մատնեցին Ավստրալիայի մարզուհիներին: Այժմ ջրագնդակի աշխարհի չեմպիոնուհիների կոչումը կվիճարկեն Իտալիայի ու Հոլանդիայի հավաքականները, իսկ երրորդ տեղի համար կմրցեն Ռուսաստանի ու Ավստրալիայի թիմերը:

Գեղալողի զույգերի մրցումներում բռնցք մեդալներ նվաճած ամերիկուհիները

Պատկո պատվանդանին ռուսներն են

Միլանում անցկացվող եվրոպայի առաջնությունում մրցակցությունից դուրս են Ռուսաստանի գեղասահորդները: Սպորտային զույգերի մրցումներում չեմպիոններ դարձան Ելենա Բերեժնայան եւ Անտոն Սիխարուլիձեն, արծաթե մեդալակիրներ՝ Օքսանա Կազակովան եւ Արթուր Դմիտրիեւը:

Եվ ահա նոր՝ բացարձակ հաջողություն: Հաջորդ օրը տղամարդկանց մենասահքերում խաղարկված բոլոր մեդալները նվաճեցին Ռուսաստանի մարզիկները. աշխարհամասի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Ալեքսեյ Յագուդինը, արծաթե մեդալակիր դարձավ Ալեքսանդր Աբսը, բրոնզե մեդալակիր՝ պատանիների աշխարհի չեմպիոն Եվգենի Պլյուշենկոն: Ընդ որում, վնասվածքների պատճառով եվրոպական առաջնությանը մասնակցելուց հրաժարվեցին ռուս մենասահորդների երկու առաջատարները՝ օլիմպիական չեմպիոն Ալեքսեյ Ուրմանովն ու եվրոպայի նախկին չեմպիոն Իլյա Կուլիկը: Կարելի է պատկերացնել, թե ինչպիսի թեժ պայքար կընթանա օլիմպիական Նագանոյում:

Պարային զույգերի մրցումներում առաջատարները փոխվեցին: Այն բանից հետո, երբ օլիմպիական չեմպիոններ Պաշա (Օքսանա) Գրիշչուկի եւ Եվգենի Պլատովի ելույթի ժամանակ վերջինս վայր ընկավ, նրանցից կարողացան առաջ անցնել Անժելիկա Կռիլովան եւ Օլեգ Օվսյանիկովը: Հենց այս զույգերն էլ կվիճարկեն ոսկե եւ արծաթե մեդալները:

Ինչպես գիտեք, պարային զույգերի մրցումներին մասնակցում են նաեւ մեր հանրապետության ներկայացուցիչներ Սամվել Գյոգալյանն ու Քսենյա Սմեսանենկոն: Ցավոք, ոչ մի տեղեկություն չունենք մեր զույգի ելույթի վերաբերյալ:

Երեկ Միլանում պայքարի մեջ մտան մենասահորդուհիները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
օրվա հետքով

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Արցախը միակամ է իր պահանջներում

Սկիզբը էջ 1

ԲՈՐԻՍ ԱՌՈՒՇԱՆՅԱՆ

ԼՂՀ ԱԺ արտահին հարաբերությունների միջխորհրդարանական կառերի եւ լրատվության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի վերջին առաջարկություններն, իրոք, անընդունելի են ԼՂՀ-ի համար մի շարք պատճառներով: Նախ կողմերի ինքնակամանը ներկայացված փաստաթղթում բացակայում է ճգնաժամի կարգավորման փոխզիջումային որեւէ տարբերակ: Չգիտես ինչու, զիջումների պետք է գնա հակամարտության միայն մի կողմը, ընդ որում պատերազմում հաղթանակած կողմը՝ ԼՂՀ-ը: Վերադարձնել տարածքներն առանց անվտանգության կայուն երաշխիքների, առանց մարտական գործողությունների վերսկսման մասին սկզբունքային համաձայնության, առանց պատշաճական Բաքվի պատասխան զիջումների, կնշանակի ընդունել ինքնակործանման մի որոշում, որը հարցականի տակ է դնում դե ֆակտո անկախ ԼՂՀ գոյությունը:

94-ից մինչեւ այսօր տարածաշրջանում պահպանվող զինադադարը, փաստորեն, ոչ այնքան միջնորդների գործունեության, որքան կողմերի միջեւ հաստատված ռազմական հավասարակշռության արդյունք է:

Ու այսօր Ղարաբաղը ինքն է պահանջում իր անվտանգությունը առանց դիտորդների եւ տարանջատող ուժերի մասնակցության: Մինչդեռ ԼՂՀ անվտանգությունը պետք է երաշխավորված լինի միջազգային կազմակերպությունների կողմից: Անտարակույս, կարգավորման գործընթացում շատ բան կախված է նախ ՀՀ եւ ԼՂՀ դիրքորոշումներից հստակեցումից: Առայժմ ձեռնպահ կմնամ հայաստանյան տեսակետներին գնահատական տալուց: Նշեմ միայն, որ հասել է պահը, որ ՀՀ-ն մշակի 1992 թ. հուլիսի 8-ի ՀՀ խորհրդարանի որոշմանը համապատասխան կառուցողական մի դիրքորոշում, առանց որի ԼՂՀ-ն դժվար թե հասնի իր նպատակներին:

ՄՈՒՐԱԴ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԼՂՀ ԱԺ պատգամավոր, անվտանգության, պետական շինարարության, իրավունքի եւ օրինականության հանձնաժողովի նախագահ

Միջազգային հանրությունը միանշանակորեն հանդես է գալիս տարածքային ամբողջականության պաշտպանության օգտին: Ուստիեւ, ավելի քան միամիտ կլիներ որեւէ դրական առաջարկություն ակնկալել ԵԱՀԿ-ից, միջազգային այլ կազմակերպություններից: ԵԱՀԿ վերջին նախաձեռնությունները կարելի է լրջորեն ընդունել, եթե մեր պետությունները գտնվեին Եվրոպայի կենտրոնում: Մեր դեպքում Ադրբեջանի ամբողջականության պաշտպանումը, այլ կերպ ասած՝ Ադրբեջանից Արցախի կախվածության ընդունումը, կնշանակի ԼՂՀ կործանում: ԼՂՀ ժողովրդի եւ ղեկավարության դիրքորոշումը բխում է վերոհիշյալից:

Ի դեպ, բացի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից եւ ՀՀ ԱԺ պարագլուխներից, նույն կարծիքին են նաեւ հայկական բոլոր քաղաքական ուժերը, ՀՀ ղեկավարության մի շարք ներկայացուցիչներ: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի դիրքորոշումը ձեւավորվել է 90-ի սկզբներին: Նրա բոլոր զինակիցները, Ժ. Լիպարիտյանից եւ 2-3 բլեյաններից բացի, անտեղյակ էին եւ կուրորեն հավատում էին առաջնորդներին: Երբ գաղտնի բանակցությունների ժամանակն անցավ եւ եկավ այդ բանակցությունների արդյունքների իրականացման ժամանակը, ՀՀ վերին օղակներից ոչ ոք բացահայտորեն չպատասխանեց նախագահին: Հայտնվելով միայնության մեջ, նախագահը որոշեց դիմել ժողովրդի օգնությանը՝ սոցիալական հոգսերով ծանրաբեռնված «լռակյաց մեծամասնությունից» աջակցություն ստանալու ակնկալիքով: Սակայն եւ այստեղ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ավանդական ըմբռնման չհանդիպեց, որովհետեւ մոռացել է «ոչ միայն հացիվ» սկզբունքը կամ թերագնահատել է այն ժողովրդի բարոյահոգեբանական արժանիքները, որին նա առաջնորդում է: Ներկայումս նախագահը մի ելք ունի. ՀՀՇ հարկի ներքո հավաքված հարմարվողականներից ձեւավորել հանրապետության նոր ղեկավարություն, այդ նպատակով օգտագործելով իր բոլոր լիազորությունները: Սակայն տեղի կունենա ճիշտ հակառակը: Միավորվելով՝ ողջ հայությունը կպահանջի նրա հրաժարականը: Այլ ճանապարհ չկա, հնարավոր չէ ղեկավարել ժողովրդին նրա կամքին հակառակ:

ԱՄՆ պատվիրակության այցը Թուրքիա

Հունվարի 18-ին, երկու պետությունների միջեւ առեւտուրը զարգացնելու նպատակով, Թուրքիա կայցելի 26 մարդուց բաղկացած ամերիկյան բարձրաստիճան պատվիրակությունը՝ ԱՄՆ առեւտրի նախարար Ուիլյամ Դեյլիի ղեկավարությամբ: Վերջինս նաեւ կմասնակցի ԱՄՆ-Թուրքիա գործարարության զարգացման խորհրդի առաջին նիստին: Իսկ հունվարի 16-ին Թուրքիա է այցելել ԱՄՆ Կոնգրեսի պատվիրակությունը, որի կազմում է նաեւ Թուրքիայում մարդու իրավունքների վիճակի ինքնագատությամբ հանդես եկած Ջոն Փորթերը: Վերջինս կայցելի Անկարա, Ստամբուլ եւ իրդաբնակ շրջանների վարչական կենտրոնը՝ Դիարբեքիր: Միաժամանակ եվրամիության ներկայացուցիչները հանդիպում են ունեցել Թուրքիայի մարդու իրավունքների միության ղեկավար Ակին Բիրդալի հետ: Հանդիպման ընթացքում քննարկվել են մարդու իրավունքների վիճակը եւ դեպի եվրոպա իրդերի արտագաղթի հարցը:

«ՈՍՅԹԵՐ»-«ԵՐԵՎԱՆ»

Մոսկվան Վաշինգտոնին խոստացավ չօգնել Թեհրանին

16 ՀՈՒՆՎԱՐ, RFI: Ըստ Վաշինգտոնից ստացված հաղորդագրության, Ռուսաստանի իշխանությունները խոստացել են Մ. Նահանգներին, որ ռուսաստանյան մասնավոր ընկերությունները եւ գիտնականներն Իրանին այլեւս տեխնոլոգիական այնպիսի օգնություն չեն ցուցաբերի, որը կարող է նպաստել բալիստիկ հրթիռների ստեղծմանը: ԱՄՆ-ի Կոնգրեսն ավելի վաղ սպառնացել էր պատժամիջոցներ կիրառել Ռուսաստանի հանդեպ, եթե այդպիսի համագործակցությունը չդադարեցվի: Եվրամիությունը եւ ԱՄՆ-ը որոշել են համագործակցել, որպեսզի թույլ չտան, որ Իրանում ստեղծվի զանգվածային ոչնչացման զենք:

Թբիլիսին եւ Երուսաղեմը ընդ բաղաքներ

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հորեքբաթի Թել Ավիվում Վրաստանի նախագահ էդուարդ Շեւարդնաձեի այցի ընթացքում ստորագրվել է հայտարարագիր օդային հաղորդակցությունների, հեռուստահաղորդակցությունների, գյուղատնտեսության, ներդրումների, զբոսաշրջության, գիտության եւ մշակույթի բնագավառներում Վրաստանի եւ Իսրայելի համագործակցության մասին: Է. Շեւարդնաձեն եւ Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն ստորագրել են նաեւ հուշագիր երկու երկրների փոխընդունման եւ համագործակցության մասին: Բանակցությունների ընթացքում որոշվել է նաեւ Իսրայելում բացել Վրաստանի դեսպանատուն, իսկ Թբիլիսին եւ Երուսաղեմը կդառնան ընդ բաղաքներ: Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցի ժամանակ նրան հանձնվել է Իսրայելի ժողովրդավարության ինստիտուտի մրցանակը: Դա վրաց առաջնորդին է հանձնել ԱՄՆ նախկին դեսպան Ալան Բրոդերը, որը նաեւ մրցանակին արժանացել է 1993 թվականին:

Աբխազիան մտադիր է մնալ ռուբլու գոտում

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աբխազիան մտադիր է մնալ ռուբլու գոտում եւ այժմ նրա տարածքում շրջանառության մեջ է միայն ռուսական ռուբլին, հայտարարեց Աբխազիայի վարչապետ Սերգեյ Բագաթը: Աբխազիան, նշեց նա, ներկայումս միակ ոչ ռուսական տարածքն է, ուր վճարամիջոց է ռուսական ռուբլին: Հանրապետությունն առայժմ մտադիր չէ անցնել սեփական արժույթի: Ռուսաստանի կողմից անցկացվող 1997 թ. ռուբլու անվանական արժեքի եւ գների փոփոխման կապակցությամբ դա փոխվում է նաեւ Աբխազիայում: Հանրապետությունում այժմ գործում են Աբխազիայի կենտրոնական բանկը եւ 12 առեւտրային բանկեր: Հանրապետությունում, ինչպես եւ Ռուսաստանում, մտադիր են այս տարի փոխանակել հին թղթադրամները, բայց այստեղ, լիովին կախված է Ռուսաստանում այդ գործընթացի արագությունից, նշեց Բագաթը: Գ

Ռուս գիտնականը պնդում է, որ Յուպիտերի արբանյակի վրա կյանք կա

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ռուսաստանցի գիտնական պրոֆեսոր Բորիս Ռոդիոնովը հայտարարել է, որ Յուպիտերի եվրոպա արբանյակի վրա կյանք կա», նշում է «Կոմսոմոլսկայա պրավդա» թերթը: Այդ մոլորակի բնապատկերը անչափ հիշեցնում է ինժեներային գիգանտ հաղորդակցություններ՝ սառույցի հաստ շերտով պատված էսկալատորներ, կամարներ, թունելներ: «Մոտավորապես նույն կերպ են տիեզերից երեւում նաեւ երկրի խոշորագույն մեգաքաղաքները», հավաստիացնում է թերթը:

Չյան առաս տեղումներից զոհեր Տոկիոյում

ՏՈԿԻՈ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտադաշտից ստացվող ամփոփագրեր են հիշեցնում անցած օրը Ճապոնիայի մայրաքաղաքում եւ հարեւան շրջաններում տեղացած առաս ձյան հետեւանքների մասին հաղորդումները. երկու զոհ, 300 վիրավոր: Տոկիոյի 82-ամյա մի բնակիչ ճզմվել է սեփական ավտոնակում՝ տանիքին գահավիժած ձյան ծանրության ներքո: Մեկ մարդ զոհվել, 110-ը վիրավորվել է ճնշածոկ ճանապարհներին տեղի ունեցած ճանապարհատրանսպորտային վթարների հետեւանքով: 190 մարդ հիվանդանոց է տեղափոխվել՝ փողոցներում ստացած վնասվածքներով եւ ջարդվածքներով:

ADANA
COMMERCIAL BANK

ԻՆՉՊԵՍ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ադանա» բանկը հայտարարում է Հայաստան շտապ փոխանցումներ կատարելու ամպարեզում ծառայությունների ոլորտի ընդլայնման մասին: Արտահետ 24 ժամվա ընթացքում ձեզ կարող են փոխանցումներ կատարել աշխարհի ցանկացած կետից եւ գործնականորեն Ռուսաստանի բոլոր տարածաշրջաններից՝ «Ադանա» բանկի, «Կրեդիտ-Մոսկվա» բանկի եւ Ռուսաստանի Արտաքին առեւտրի բանկի (Վնեշտորգբանկ) մասնաճյուղերի թղթակցական ցանցի միջոցով:

Մոսկվայից եւ Սանկտ Պետերբուրգից դրամական փոխանցումների իրականացման տոկոսադրույքը՝ 1%: Ռուսաստանի տարածքաշրջաններից տոկոսադրույքը՝ 1% կամ առնվազն 10 դոլար:

Ձեզ սպասում ենք հետեւյալ հասցեներով՝

Մոսկվայում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա» ԲԱԲ
Մոնետչիկովսկի 6-րդ նրբանցք, 8 (մետրոյի «Պավելեցկայա» կայարան): Հեռ. 237-55-93, 233-42-43
Սանկտ Պետերբուրգում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա», «Սանկտ-Պետերբուրգսկի» մասնաճյուղ
Սադովայա փող., 54 (մետրոյի «Սադովայա» կայարան):
Հեռ. 310-19-67, 310-13-69
Երեւանում՝ «Ադանա» բանկ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Նալբանդյան 5:
Հեռ./Ֆաքս՝ +(885)39 07157, +(885) 2 585980
Տելեքս՝ (64) 243340 ADANA SU

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Սանկտ-Պետերբուրգ, Բոլշայա Մորսկայա փ. 29	հեռ. (812)	312-78-00
Բլագովեշչենսկ, Սովետսկիյ նրբ. 65/1	հեռ. (4162)	42-10-47
Խաբարովսկ, Մոսկովսկայա փ. 7	հեռ. (4212)	33-58-13
Վիբորգ, Կրեպոստնայա փ. 16	հեռ. (81278)	2-53-02
Նախոդկա, Շկոլնայա փ. 19	հեռ. (42366)	4-69-71
Նովոռոսիյսկ, Սովետների փ. 47	հեռ. (86134)	5-74-14
Սոչի, Կարլ Լիբկնեխտի փ. 10	հեռ. (8622)	92-73-35
Կրասնոյարսկ, Լենինի փ. 143	հեռ. (3912)	21-85-29
Իրկուտսկ, Սվերդլովի փ. 40	հեռ. (3952)	24-18-72
Ստավրոպոլ, Կոմինտերնի փ. 7	հեռ. (8652)	26-17-54
Կալինինգրադ, Բոլնիչնայա փ. 5	հեռ. (0112)	34-05-00

Ուզո՞ւմ եք նիհարել մեկընդմիշտ

Զանգահարեք *27-10-21*,
ժամը *17*-ից:

ԼՈՒԾԱՐՎԵԼ Է

«Հայինտերիին» ՍՊԸ գրանցված Սպանդարյանի պետռեգիստրում N 02515565
.վկ. N 01Ա017452
գր. N 286.110.016.99

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան: Հասցեն՝ Վերին Շենգավիթ, 2-րդ փողոց, 3 ս., բն. 33, հեռ. *44-47-31*
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. տեմ 6, 34 բն., 5 հարկանի տեմի 5-րդ հարկում:
Հետ՝ 44-97-40, 58-18-41
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան Դեկաբրիստների փ. 5/3 հարկում:
Զանգահարել 24-25-88

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«ԱՆԻ»

վարձակալական ձեռնարկությունը, որը գրանցված է Շենգավիթի տրգործկոմի 14 հունվար 1993 թ. 1-4 որոշմամբ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ տեմ, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ: ☎ 529353

հաճախակ.	մակս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 Կվտ	2.5 Կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 Կվտ	3.0 Կվտ	6.1 ժ	

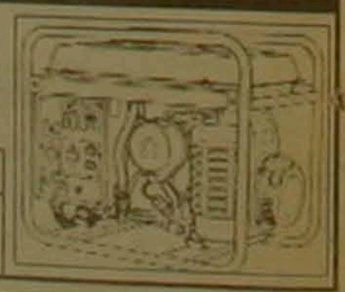

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատճեր 740 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 16. 01. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@